

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน ณ มหาวิทยาลัยชนชาติกรุงศรีฯ มหาลัยนานาชาติ เขตปักกอกองค์ของชนชาติจีง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดในการวิจัย

การเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาตินี้มีนักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยต่อไปนี้

1.1 แนวคิดในการเรียนเพื่อการสื่อสาร

สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์ และคณะ อื่น ๆ (2545) เสนอแนวคิดในการเรียนภาษาให้ได้ผลนั้นต้องใช้ความเพียรพยายาม และการเรียนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ (Learning Thai Efficiently) นั้น ผู้เรียนต้องใช้หลัก 10 ประการ ได้แก่

ประการแรก กือ สนุกสนานในการเรียน ทำด้วยความสนับสนุน อย่าเกร็งหรือเครียด

ประการที่สอง กือ ตั้งใจฟัง พยายามเลียนแบบผู้พูด

ประการที่สาม กือ ฝึกหัดอย่างไม่ถอย

ประการที่สี่ กือ มีความคิดสร้างสรรค์

ประการที่ห้า กือ เรียนรู้สัทอักษรในการช่วยจำเสียง

ประการที่หก กือ ทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดทุกวัน

ประการที่เจ็ด กือ พูดกับคนไทย พึงเทป วิทยุ และคุ้นเคยกับภาษาไทยเมื่อเวลา

ประการที่แปด กือ เข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรมและประเพณีไทยอยู่เสมอ

ประการที่เก้า กือ ยึดสร้างมิตรภาพและให้ความช่วยเหลือ

ประการสุดท้าย กือ ใช้ภาษาไทยเป็นประโยชน์ทั้งในและนอกชั้นเรียน

พระอุปราชกุญจน์ (2544) ให้แนวคิดในเรื่องการสอนภาษาไทยว่า ภาษาเป็นของชาติจึงต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ ภาษาเป็นวิชาที่เป็นศาสตร์ผู้ใช้ต้องรักภาษากฎเกณฑ์นี้ ๆ แต่กฎเกณฑ์หรือหลักของภาษาไม่ตายตัวเหมือนกฎวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ตั้งขึ้นจึงเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย การเปลี่ยนแปลงต้องค่อยเป็นค่อยไป

และเป็นไปตามความเห็นชอบของส่วนรวมและเชื่อถือได้ การเปลี่ยนแปลงจะถูกหรือดีหรือไม่ อาศัยเวลาเป็นเครื่องตัดสิน ถ้าทำได้หรือระเบียบโดยผู้นำก็ถือว่ายอมรับกันว่าดี ข้อสำคัญที่สุดอยู่ที่ว่าเป็นการสื่อความหมายที่ทำให้ส่วนรวมเข้าใจตรงกัน การเดินทางต่อระเบียบจึงเป็นส่วนสำคัญมาก โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาที่ถือการเรียงคำเป็นสำคัญ ถ้าเรียงคำผิดที่ความหมายก็เปลี่ยนไป ผู้ใช้ภาษาจึงควรต้องรักษาstructureของภาษา เช่น ภาษา

อนึ่งการสื่อสารด้วยภาษาไทยเป็นเรื่องยากสับซับซ้อนกว่าภาษาอื่น ๆ ภาษา ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมแต่มีเอกลักษณ์ที่ยืนยงยิ่งเห็นได้ชัดเจน ให้ส่วนรวมเกิดความเข้าใจ กันได้ แต่ละชาติที่มีเอกลักษณ์เป็นของตน นอกเหนือนั้นยังมีลักษณะพิเศษที่เจ้าของภาษาจะต้อง เรียนรู้ให้เข้าใจจึงจะสามารถใช้ภาษาได้สมความนุ่มนวล

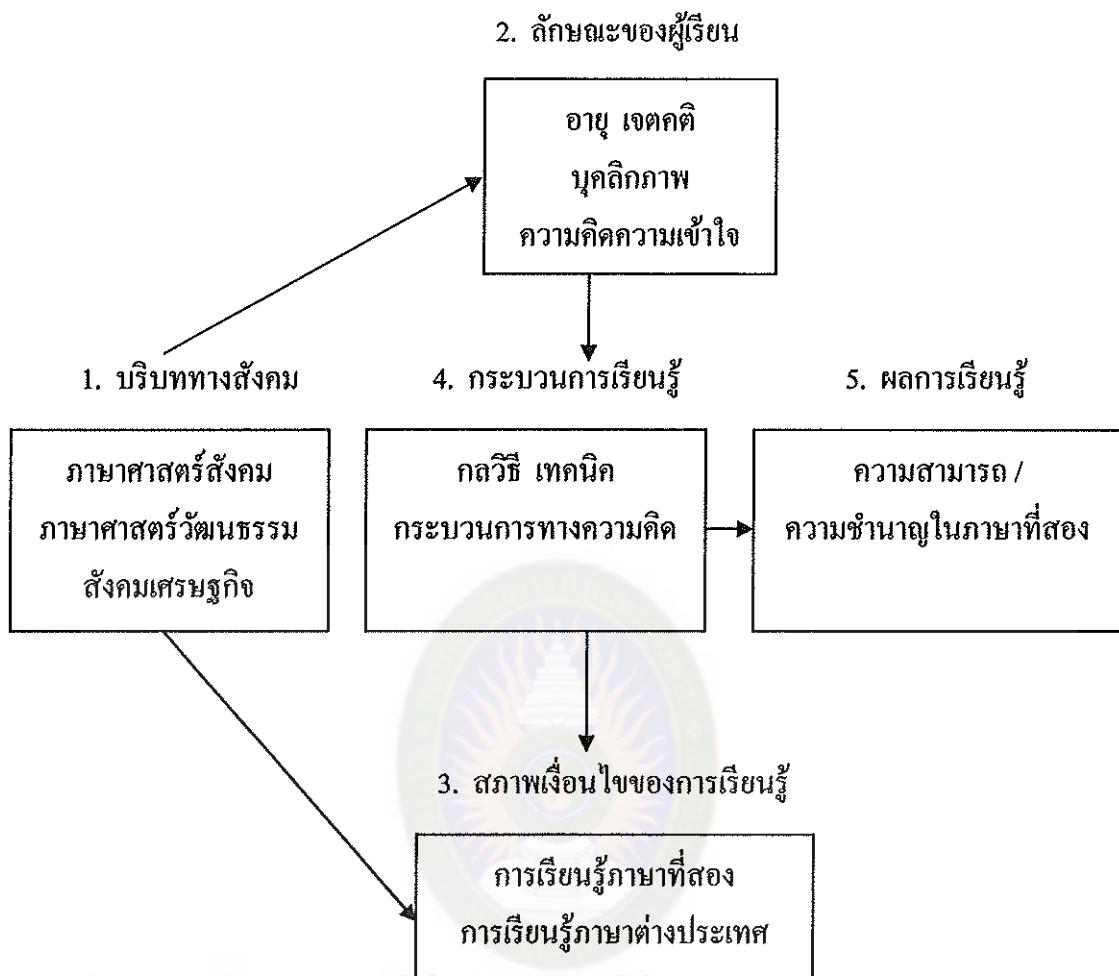
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองเกิดจากการศึกษาว่า การเรียนรู้ภาษาที่สอง เกิดขึ้นได้อย่างไร มีอะไรเป็นปัจจัย และทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง

นักวิชาการทางภาษาศาสตร์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ ภาษาที่สอง ดังนี้

Stern (1983 ; อ้างใน บุญสม ทับสาก, 2549) ได้เสนอรูปแบบแสดง ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองตาม
แนวคิดของ Stern
ที่มา : (บุญสม ทับสากย, 2549)

Stern แบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

- 1) บริบททางสังคม หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของ การเรียนรู้ภาษาที่สอง ได้แก่ ปัจจัยทางภาษา ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทาง ประวัติศาสตร์และการเมือง ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ปัจจัยทางการศึกษา
- 2) คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ อายุ เพศ ความสามารถในการเรียนรู้ ความสนใจในการเรียนรู้ภาษา ประสบการณ์เดิมในการเรียนรู้ภาษา แบบการเรียนรู้ แรงจูงใจ เจตคติ และบุคลิกภาพ

3) สภาพเจื่อนไขของการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 การเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Learning) หมายถึง การเรียนรู้ภาษาจากการได้สัมผัสภาษาในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาที่สองนั้น ซึ่งเป็นภาษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้

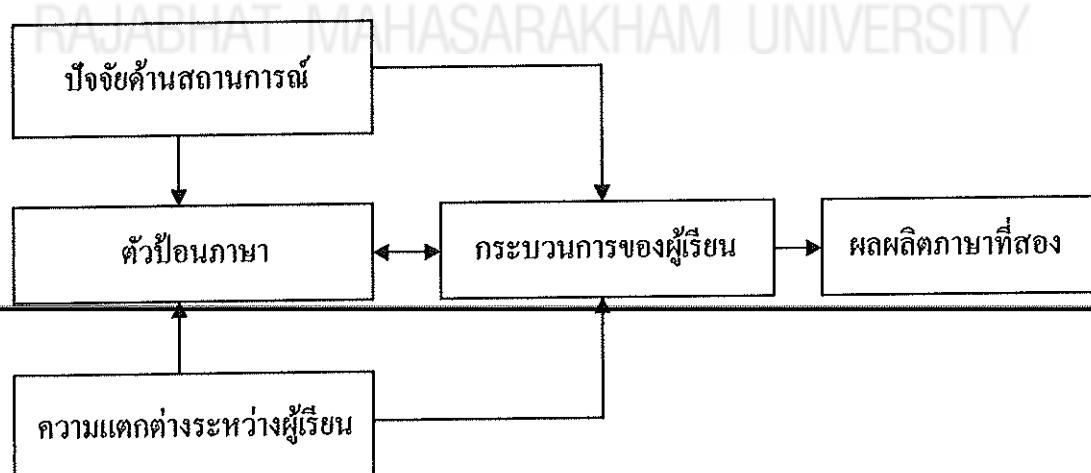
3.2 การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language Learning) หมายถึง การเรียนรู้ภาษาที่สองจากห้องเรียนซึ่งการเรียนการสอนเป็นแหล่งสำคัญหรืออาจเป็นเพียงแหล่งเดียวของตัวป้อนภาษาที่ผู้เรียนได้รับ

4) กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กลวิธีและเทคนิคในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งสามารถสังเกตและมองเห็นได้ ตลอดจนกระบวนการทางสติปัญญาซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้

5) ผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถหรือความชำนาญในภาษาที่สองของผู้เรียน

Stern แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 5 กลุ่ม กล่าวคือ บริบททางสังคมมีผลโดยตรงต่อคุณลักษณะของผู้เรียนและสภาพเจื่อนไขของการเรียนรู้ และร่วมกันส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้และการเรียนรู้ตามลำดับ การพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองตามแนวคิดของ Stern เป็นการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ในระดับมาก

Ellis (1986 ; อ้างใน บุญสม ทับสาย, 2549) ได้เสนอกรอบความคิดในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองดังแสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สองตาม

แนวคิดของ Ellis

ที่มา : (บุญสม ทับสาย, 2549)

Ellis แบ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาษาไว้ภาษาอังกฤษเป็น 5 ข้อดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านสถานการณ์ในบ้าน คือ ใช้ภาษา เป็นตัวกำหนดความเรื่องของการเรียนรู้และระดับของความสามารถทางภาษา ที่ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจได้ที่มีอิทธิพลต่อตัวป้อนภาษา เช่น ตัวป้อนภาษา ในชั้นเรียนย่อมแตกต่างกันไปตามวัยที่มีอยู่ แต่เด็กๆ ที่เรียนภาษาไทยจะมีความสามารถในการเข้าใจภาษาไทยมากกว่าเด็กอื่นๆ ที่เรียนภาษาอื่นๆ ที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาไทย เช่นเด็กไทยจะมีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาไทยมากกว่าเด็กต่างดialekt ที่ไม่ใช่ภาษาแม่ แต่เด็กไทยจะมีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาไทยมากกว่าเด็กต่างดialekt ที่ไม่ใช่ภาษาแม่
- 2) ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน เช่น แรงงูงู บุคลิกภาพ เป็นตัวกำหนดปริมาณและคุณภาพของตัวป้อนภาษา และมีผลต่อการใช้กลไกการสื่อสาร
- 3) ตัวป้อนภาษา คือ ภาษาที่ผู้เรียนได้จากเข้าของภาษาและผู้เรียน

อื่น

- 4) กระบวนการของผู้เรียน หมายถึง กระบวนการในการทดสอบสมมติฐาน และการสร้างกลไกอัตโนมัติ ตลอดจนกลไกในการใช้ภาษาและการสื่อสารเพื่อให้ได้ตัวป้อนภาษาที่เข้าใจได้ ตัวป้อนภาษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ตัวป้อนภาษามีผลต่อผู้เรียนในการเลือกใช้กลไกในการใช้ภาษาและการสื่อสารเพื่อให้ได้ตัวป้อนภาษาที่เข้าใจได้
- 5) ผลผลิตทางภาษา ประกอบด้วยภาษาที่เป็นข้อความสำหรับภาษาที่เป็นข้อความที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเอง ภาษาที่สองของผู้เรียนมีความแปรปรวนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่มีระบบระเบียบ และจากการบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน เกิดผลผลิตภาษาที่สองนั้น ผลผลิตภาษาที่สองจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของตัวป้อนภาษา

1.2.2 ทฤษฎีของการรับภาษาที่สอง

ทฤษฎีของการรับภาษาที่สอง ได้รับอิทธิพลมาจากการแพร่หลายทางด้านภาษาศาสตร์และจิตวิทยา ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับภาษาที่สอง หรือน้อยเพียงใดก็เป็นอยู่กับแนวคิดและหลักการที่ทฤษฎีนั้นยึดถืออยู่ ถ้าพิจารณาจากทฤษฎีนี้ ภาษาที่สองสามารถให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับภาษาที่สอง สามารถจัดกลุ่มทฤษฎีของการรับภาษาที่สองออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ทฤษฎีของการรับภาษาที่สองที่เน้นความสำคัญของปัจจัยภายนอก
 นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมของบุคคล
 มีความเชื่อว่าความรู้เกิดจากการได้รับประสบการณ์ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม
 ผ่านประสานสัมผัสและการใช้เหตุผล การพัฒนาและประสบการณ์สำคัญกว่าสิ่งที่บุคคลมีมา
 ตั้งแต่กำเนิด นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม และนักจิตวิทยา
 พฤติกรรมนิยมสมัยใหม่ ทฤษฎีของการรับภาษาที่สองในกลุ่มนี้ เช่น ทฤษฎีอ้อยความ
 (Discourse Theory) ทฤษฎีการปรับโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation Theory)
- 2) ทฤษฎีของการรับภาษาที่สองที่เน้นความสำคัญของปัจจัยภายใน
 นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่อยู่ภายในของบุคคลและมี
 ความเชื่อว่าความสามารถด้านภาษาเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่มีมาตั้งแต่กำเนิด ดังนั้น
 ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในภายหลังแทนไม่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาเลย แต่นักทฤษฎีกลุ่มนี้
 ก็ไม่ได้ปฏิเสธปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั้งหมด ทฤษฎีของการรับภาษาที่สองในกลุ่มนี้ เช่น
 ทฤษฎีการรับภาษาตามหน้าที่ทางประสานวิทยา (The Neurofunctional Theory of Language
 Acquisition) ทฤษฎีไวยากรณ์สากล (Universal Grammar)

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนพูดและสนทนากายาต่างประเทศ

นักภาษาศาสตร์และผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่าน
 ให้ความหมายของการพูดและการสนทนา ดังนี้

ฟินอคคิอาโร และบรัมฟิต (Finocchiaro and Brumfit, 1983) กล่าวว่า การพูด
 เป็นปฏิกริยาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พูด สถานการณ์ของการพูด การปรับเปลี่ยนอวัยะ
 ในการพูดได้ถูกต้อง การใช้คำ กฎเกณฑ์ได้ไวยากรณ์ ความหมาย และวัฒนธรรมให้เหมาะสม
 รวมทั้งความไวต่อการรับรู้การเปลี่ยนแปลงของคุณสนทนา ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นปฏิกริยาที่
 สัมพันธ์กันทั้งทางด้านสมองและร่างกาย ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นอย่างทันทีและพร้อมกัน ในการพูด
 นั้นผู้พูดต้องส่งสาร โดยใช้ภาษาพูดที่เหมาะสม รวมทั้งแสดงสีหน้าท่าทางเป็นเครื่องช่วยในการ
 แสดงความหมายของสิ่งที่ผู้พูดผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ บางครั้งภาษาพูดอาจขาดความสมบูรณ์
 หรือไม่เป็นไปตามกฎไวยากรณ์ ซึ่งตรงกันข้ามกับภาษาที่ใช้ในการเรียนเป็นประจำต่าง ๆ ที่
 ต้องสมบูรณ์ถูกต้อง ทักษะการพูดจึงเป็นทักษะที่ผู้พูดและผู้ฟังมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สกอตต์ (Scott, 1981, p. 70) กล่าวว่า การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นรูปแบบ
 พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป คือ ผู้พูดและผู้ฟัง โดยผู้ร่วมสนทนาแต่ละ
 คนต้องสามารถตีความในสิ่งที่ฟัง ซึ่งไม่สามารถทำนายได้ล่วงหน้าว่ามีรูปแบบภาษาใด และมี

ความหมายโดยรวมไปถึงการต้องตอบคิวยาที่ทำให้เกิดประโยชน์และสะท้อนความตั้งใจในการปฏิสัมพันธ์ทางภาษา

เบิร์น (Byrne, 1986) เสนอวิธีการพัฒนาทักษะการพูดที่ผู้สอนจำเป็นต้องฝึกผู้เรียน 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก ฝึกในการใช้ส่วนที่คงที่ของภาษา ได้แก่ เสียง และรูปไวยากรณ์ ซึ่งรวมถึงคำศัพท์

ประการหลัง โอกาสสำหรับแต่ละคนได้แสดงออก ผู้สอนต้องให้โอกาสสำหรับแต่ละคนได้แสดงออก ให้ความสนใจเรื่องของความถูกต้องและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาต่างประเทศ กล่าวคือ ในขั้นตอนการเรียนภาษาควรเน้นความถูกต้อง ส่วนในขั้นสูงควรเน้นความคล่องแคล่ว

เบิร์น เสนอขั้นตอนการพูดภาษาต่างประเทศไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอ (The Presentation Stage) เป็นขั้นที่ครูสอนนำเสนอบทสนทนาเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนเข้าใจ จำได้ และนำไปใช้ในการฝึกพูดขั้นต่อไป ครูผู้สอนจะเป็น “ผู้ให้ความรู้” ควรใช้เวลาในขั้นนี้ให้ความรู้น้อยแต่มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ (The Practice Stage) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกพูดโดยใช้ความรู้ที่พึงเรียนมาให้ถูกต้อง ครูทำหน้าที่เป็น “ผู้ควบคุม” ให้การฝึกนั้นถูกต้อง สื่อที่ใช้ในการฝึกมี 2 ประเภท คือ แบบฝึก (Drill) และเนื้อเรื่อง (Texts)

ขั้นที่ 3 ขั้นผลิตภาษา (The Production Stage) ขั้นนี้ครุ่ปถอยให้นักเรียนใช้ภาษาที่รับรู้และฝึกในขั้นที่ 2 มาแล้วได้อย่างอิสระเต็มที่ ครูทำหน้าที่เป็น “ผู้จัดการ” เน้นให้นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศอย่างคล่องแคล่วมากกว่าเน้นความถูกต้องทางไวยากรณ์ อาจให้ทำกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มก็ได้

สกอตต์ (Scott, 1981) เสนอขั้นตอนการพูดภาษาต่างประเทศไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นบอกวัตถุประสงค์ ให้ผู้เรียนได้รู้สึกรู้สึกลึกซึ้งที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอเนื้อหา ควรเสนอในรูปแบบ ให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูด ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับบริบท เช่น ผู้พูดเป็นใคร มีความรับผิดชอบกับคู่สนทนาอย่างไร ผู้สนทนาพูดยามจะบอกอะไร สิ่งที่พูด สถานที่พูด และเนื้อหาที่พูดมีอะไรบ้าง

ขั้นที่ 3 ขั้นการฝึกและการถ่ายโอน อาจเป็นการฝึกพูดร่วม ๆ กัน หรือเป็นคู่ ผู้สอนควรให้ผู้ฟังได้ฟังสำนวนภาษาต่างประเทศหลาย ๆ แบบ และเป็นสำนวนภาษา

ที่เข้าของภาษาใช้จริง และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาได้อย่างอิสระ ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง

ลักษณ์ จุฑานันท์ (2541) ได้เสนอเทคนิคการสอนที่นิยมใช้ในการสอนสนทนาภาษาต่างประเทศ เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้นและบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการดังนี้

- 1) การฝึกพูดเป็นกลุ่ม ให้พูดคำหรือประโยคซ้ำๆตามแบบและการฝึกสนทนา
- 2) การทำงานเป็นกลุ่ม หรือกลุ่ม ใช้ในการฝึก ถาม-ตอบ การสำรวจข้อมูล หรือความเห็นในชั้นเรียน
- 3) การแสดงบทบาทสมมติ ใช้ในการเรียนและการฝึกสนทนา
- 4) ข้อมูลที่ขาดหาย ใช้ในการฝึกการสื่อสาร
- 5) จินตนาการวางแผนและบรรยายภาพ ใช้ในการสร้างสรรค์เรื่องราวโดยใช้ภาษาของตน
- 6) การใช้ประโยชน์เดียง ใช้ในการสร้างประโยชน์โดยใช้โครงสร้างใหม่
- 7) เทคนิคอื่น ๆ ได้แก่ ประโยชน์ลับที่ การเพิ่มความคืบหน้า การบรรยายภาพ ให้วاคาตาม เกมการจับคู่ เกมนิจโก การตอบสนองด้วยท่าทาง การกระซิบ การรวมประโยชน์ หรือเชื่อมโยงประโยชน์ ตารางคำสำหรับใช้แทนที่

นอกจากนี้ ไรมส์ (Raimes, 1983) ยังได้เสนอเทคนิคการสอนทักษะการสนทนาในรูปของกิจกรรมการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการพูดคุยกับผู้เรียนเพื่อร่วมรวมข้อมูล ข้อความรู้ และความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

มัวร์วูด (Moorwood, 1978) เสนอกิจกรรมการสนทนา (Dialogues) เป็นการฝึกทักษะฟังและพูด โดยเริ่มจากการเลียนแบบตัวอย่างการสนทนาจนสามารถดำเนินการสนทนาได้ด้วยตนเอง และกิจกรรมการเลียนแบบตัวอย่างการสนทนาจนสามารถดำเนินการสนทนาได้ด้วยตนเอง และกิจกรรมการอภิปรายผลในชั้นเรียนเพื่อหาข้อตกลงเป็นที่ยอมรับของทุกคนในกลุ่มการแก้ปัญหาที่กำหนดให้

เทคนิคการสอนพูดและสนทนาที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถจัดแยกได้เป็น 2

ประเภท คือ

ประเภทแรก คือ การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ คือ การจัดกิจกรรมการสอนพูด เพื่อที่ผู้เรียนจะได้มีอิสระในการใช้ภาษาได้อย่างเต็มที่

ประเภทหลัง คือ กิจกรรมการสอนสนทนาที่เน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น การสร้างประโยชน์ต่าง ๆ การถาม-ตอบ

อย่างไรก็ตามผู้สอนสามารถเลือกใช้ในการสอนทักษะการสอนภาษาไทยที่ 2 แบบ
ที่นี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและขั้นตอนในการสอน

1.4 แนวคิดในการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติหรือผู้เรียนที่พูดภาษาอื่น การสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติหรือผู้เรียนที่พูดภาษาอื่นนี้มีแนวคิดอันเป็น

ประโยชน์ต่องานวิชา ดังนี้

งานพงศ์ อุดมศิลป์ (2548) เสนอแนวคิดในการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ
เพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้ภาษาไทยแก่นักศึกษาต่างชาติว่า การสอนแบบบูรณาการนี้เป็น
การสอนที่เข้มข้นโดยสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในวิชาเดียวกัน ทั้งสาระการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียนให้สัมพันธ์กันหน่วยการเรียนรู้ การสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับ
ประสบการณ์ทางภาษาที่หลากหลายสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและความต้องการของผู้เรียน
และผู้เรียนได้รับความรู้ที่สัมพันธ์กับทักษะพิสัย คือ ได้ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียนจนเกิดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในอนาคต ให้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวต่างชาติ
ย่อมมีความแตกต่างกับนักศึกษาคนไทยซึ่งเป็นเจ้าของภาษาและผ่านกระบวนการเรียนรู้
ภาษาไทยมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา นักศึกษาต่างชาติโดยทั่วไปมักเริ่มเรียนวิชาภาษาไทย
หลังจากนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษามาแล้ว นักศึกษาต่างชาติ
ต้องเริ่มเรียนตั้งแต่ระดับต้น โดยเน้นหนักที่สาระการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนไป
ตามลำดับ

การเรียนภาษาไทยในระดับต้นอาจจะต้องฝึกออกเสียงตามระบบภาษาศาสตร์
โดยการถ่ายเสียงด้วยสัญลักษณ์ (phonetic alphabet) ซึ่งใช้กันหลากหลาย นักศึกษาจะต้องจดจำ
สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียง พัญชนะ สรระ และวรรณยุกต์ ให้ได้เพื่อผ่านไปเรียนในระดับ
ที่สูงขึ้น

การสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาต่างชาติมักเริ่มด้วยภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
โดยการกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เช่น ครอบครัวของฉัน การเดินทาง อาหารไทย
ผลไม้ไทย และการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งต้องจัดลำดับเนื้อหาไปตามความยากง่ายและ
ความจำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันเป็นลำดับ
สิ่งที่นี่ที่ผู้สอนควรคำนึงถึง ให้แก่ เรื่องการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนให้
เหมาะสมกับวัยและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมี

พัฒนาการในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่านักศึกษาต่างชาติที่ว้าไปมีผู้พูดภาษาสูง มีความต้องการทางการเรียนเรื่องราวต่าง ๆ ได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากจำเป็นต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในงานอาชีพของตน การเรียน วิชาภาษาไทยจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนทั้ง สาระการฟัง การพูด การอ่าน และ การเขียนให้สัมพันธ์กัน ซึ่งเรียกว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

จินตนา พุทธเมตตา (2548) เสนอแนวคิดว่า การสอนอ่านภาษาไทยสำหรับ ชาวต่างชาตินับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่นำไปสู่การบูรณาการทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน อีกทั้งยังเป็นการสั่งสมประสบการณ์ ทางภาษา ด้านคำ ความหมายของคำ วลี กลุ่มคำ และประไยกอันทำให้ผู้เรียนที่เป็น ชาวต่างประเทศสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่ใช้ภาษาไทยได้ร่วกับเป็นภาษา ของตนเองไม่ใช้ภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศอีกด้วย

พัทธยา จิตต์เมตตา (2546) ได้ศึกษาการสอนภาษาไทยในเวียดนาม (รายงาน) พบว่า ประสบการณ์การสอนโดยวิธีธรรมชาติที่ไม่ผ่านภาษากลาง (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้ ภาษาไทยดั้งเดิมเรียนด้วยการใช้อวัจนภาษาและสื่ออื่น ๆ ช่วยสร้างบรรยายการ การเรียนการสอน ได้อย่างน่าสนใจ การสร้างสื่อการเรียนการสอนด้วยตัวผู้สอนเอง ตลอดจน การจัดระบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีทักษะการใช้ภาษาที่ดี

วิชัย เพียรนุเคราะห์ชัน (2548) ได้แนะนำเทคนิควิธีสอนภาษาไทยให้แก่ชาวญี่ปุ่น ณ มหาวิทยาลัยโตเกียววิชาศึกษาต่างประเทศ (Tokyo University of Foreign Studies) ประเทศญี่ปุ่น ว่า การสอนภาษาไทยยังจำเป็นต้องใช้ภาษาแม่ (ภาษาญี่ปุ่น) เป็นเครื่องมือ ในการอธิบายให้เข้าใจในลักษณะโครงสร้างไวยากรณ์ไทย ตลอดจนเน้นการแบ่งระหว่าง ภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยเป็นหลัก การสอนสนทนาระหว่างเรอก ๆ ยังต้องใช้แบบเรียนที่ใช้ตัว Phonetic แทนการออกเสียงในภาษาไทยจนกว่านักศึกษาจะสามารถอ่านเขียนอักษรไทยได้ การเรียนการสอนภาษาไทยในประเทศญี่ปุ่นมักจะประสบความสำเร็จในด้านทักษะการอ่าน นักศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านการเรียนภาษาไทยอย่างหนักในช่วงปีที่ 1 และปีที่ 2 (สัปดาห์ละ 6 คืนวิชา) จะสามารถอ่านทำความเข้าใจคำราหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ล้วนค้านการพูดหรือการเขียนยังไม่ถึงระดับที่น่าพอใจ จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาไป ศึกษาต่อโดยตรงในประเทศไทยเพื่อเพิ่มเติมความสามารถในด้านการพูดและการฟัง

เทคนิคการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาตินี้ เรายังคงคิดว่าไม่ควรใช้ภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษาแม่ของผู้เรียนในห้องเรียน แต่ในความจริงเทคนิคการสอนภาษาไทยให้แก่

ชาวญี่ปุ่นโดยใช้ภาษาไทยอย่างเดียวนั้น ในประเทศไทยญี่ปุ่นยังไม่มีครการทำได้แม้แต่ผู้สอนจะเป็นเจ้าของภาษาตามก็ยากโดยไม่ใช้ภาษาญี่ปุ่นช่วยในการอธิบายหรือคำนิการสอนในห้องเรียน ผู้ที่เขียนแบบพยากรณ์ปรับปรุงเทคนิคการสอนลงให้ภาษาไทยอธิบายในห้องเรียนสำหรับนักศึกษาปีที่ 2 แต่ก็ทำไม่ได้ตลอด หนึ่งไม่พัฒนาการใช้ภาษาญี่ปุ่นในที่สุดจนได้ เมื่อพิจารณาในแง่นี้ อาจจะมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้สอนที่เพิ่งมาจากเมืองไทยและเป็นผู้สอนที่ไม่รู้ภาษาญี่ปุ่นเลย แต่ก็เชื่อว่าการสอนภาษาไทยในประเทศไทยญี่ปุ่นก็ยังคงจะพึงภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ การสอนอยู่นั่นเอง เพราะการสอนโดยใช้แต่ภาษาไทยอย่างเดียวนั้นต้องวางแผนทางวิธีสอน เทคนิคการสอน และแบบเรียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจึงจะได้ผลอย่างแท้จริง จุดนี้เป็นประเด็นที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยกันต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2536) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองไม่ได้เกิดขึ้นง่ายดายกับทุกคนเหมือนกับการเรียนภาษาแรก เมื่อมีเวลาเรียนมากกว่ากันก็ตาม บางคนก็อาจประสบความลำบากในการเรียนภาษาที่สองมากกว่าคนอื่น ๆ ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน ทั้งนี้ เพราะมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีผลต่อการเรียนภาษาที่สอง เช่น

ปัจจัยที่ 1 อายุ ผู้ที่มีอายุน้อยเรียนภาษาได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุมาก

ปัจจัยที่ 2 สถานการณ์ในการเรียน เด็กจะเรียนเมื่อโตขึ้นและพยากรณ์เรียนในห้องเรียน

ปัจจัยที่ 3 แรงจูงใจในการศึกษาภาษา เพราะต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน

ปัจจัยที่ 4 ความมั่นใจในตนเองสูง เพราะมีความกล้าที่จะใช้ภาษาโดยไม่กลัวผิด จึงเรียนภาษาได้ดี

ปัจจัยที่ 5 ทัศนคติที่ดีต่อภาษา เห็นประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

คัมภีร์คิดเห็นปัจจัยบันดาลให้กับการจัดการเรียนรู้ภาษาที่สองให้ใกล้เคียงกัน

การเรียนรู้ภาษาแรกให้นำมากที่สุด ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 ให้ผู้เรียนไปเรียนในประเทศเจ้าของภาษาเมื่อยังเป็นเด็กเล็ก

รูปแบบที่ 2 ให้เจ้าของภาษาเป็นผู้สอนให้ขั้นตอนที่ผู้เรียนยังไม่เด็กเล็ก

รูปแบบที่ 3 เรียนภาษาโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนภาษาอื่น ๆ ในประเทศที่ใช้ภาษาที่สองเป็นภาษาราชการ

รูปแบบที่ 4 เรียนโดยวิธีการแปล

รูปแบบที่ 5 เรียนโดยวิธีเดินแบบ หรือพูดตามผู้สอน เพื่อจะได้จำและสร้างความเชื่อมในภาษาใหม่ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม หรือประจักษ์วิชา (Empiricist)

รูปแบบที่ 6 เรียนโดยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิดกับภาษาที่เรียน สามารถอวิเคราะห์และสร้างกฎเกณฑ์ของภาษานั้นขึ้นมาตามแนวคิดของกลุ่มพุทธนิยม หรือวิตรรกวิชา (Rationalist)

ดังนั้นจึงเป็นการสมควรที่ผู้จัดโปรแกรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองจะพิจารณาโปรแกรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน อายุ เวลา และความพร้อมของผู้เรียน ครุ หลักสูตร และวิธีการสอนด้วย เพื่อที่จะให้โปรแกรมบรรลุผลดีที่สุด ผู้จัดการพิจารณาเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ให้เหมาะสมและมีระบบ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542) ได้เสนอการสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียนพูดภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยว่า ครุภาษาไทยบางคนไม่สามารถถือความหมายโดยใช้ภาษาของนักเรียน ปัญหามักจะเกิดขึ้นในโรงเรียนที่มีนักเรียนมาจากครอบครัวที่พูดภาษาอื่น โดยข้อเท็จจริงแล้วภาษาเป็นทักษะด้วยใช้เวลาในการฝึกฝน ถ้านักเรียนได้มีโอกาสใกล้ชิดและใช้อยู่เสมอจะเกิดความคุ้นเคยและถือความหมายเข้าใจ โดยอัตโนมัติ ด้วยมูลเหตุนี้เองครุภาษาไทยที่สอนนักเรียนที่พูดภาษาอื่นจึงไม่ควรหนักใจและอย่าคิดว่าเป็นปัญหา ครุอาจจะพบความสับสนและบ่งบอกในระยะแรก แต่ต่อไปผู้สอนการทางภาษาของนักเรียนจะค่อย ๆ ดีขึ้น

ดังนั้นการสอนภาษาไทยให้นักเรียนที่พูดภาษาอื่นมีหลายรูปแบบ วิธีเลือกใช้จึงขึ้นอยู่กับการพิจารณาของครุภาษาไทยที่ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ครอบครัว ฐานะความเป็นอยู่ และสภาพสังคมทั่วไปของนักเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการตัดสิน อีกทั้งยังคำนึงถึงความสามารถของครุที่จะประกอบด้วย รูปแบบของการสอนภาษาต่างประเทศที่นิยมใช้กับนักเรียนพูดภาษาอื่นนี้ 5 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ยึดหลักภาษาของการแปล เป็นแบบที่ครุจะเริ่มต้นด้วยการสอนหลักภาษาให้นักเรียนเข้าใจก่อน โดยใช้คำศัพท์ที่เป็นภาษาของนักเรียนแล้วจึงใบงหลักภาษาเข้าสู่การอ่านและการเขียน ความส่วนแรกพิเศษของครุคือต้องพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาของนักเรียน การเริ่มต้นสอนภาษาไทยโดยใช้หลักภาษาที่นั้นจะใช้ภาษาของนักเรียนเป็นตัวอ่อนในกรอบภาษา จนกระทั่งครุเห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจหลักภาษาเบื้องต้นของภาษาไทยดีแล้วจึงเริ่มใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือถือความหมายแทนภาษาของนักเรียนมากขึ้น และจะเติมใช้เมื่อนักเรียนสามารถถือสารคดีภาษาไทยในระดับที่เข้าใจทั้งการฟัง อ่าน และเขียน

แบบที่ 2 ยึดการใช้ภาษาไทยเป็นแนวทางในการสอน เป็นแบบที่ครุเริ่มสอนด้วยการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ คือ พัง พูด อ่าน และเขียน ในระยะตอนต้นของการเรียน

ภาษาไทยที่นักเรียนยังไม่สามารถตีความหมายได้ ครูจะเริ่มสอนด้วยการฟังและการสนทนา มากกว่าการอ่านและเขียน นักเรียนไม่สามารถเข้าใจคำอธิบายของครูในระบบแรก แต่ต่อมาจะมีความเข้าใจดีขึ้น รูปแบบของการสอนประเภทนี้จึงมักจะนำไปใช้กับครุที่ไม่สามารถพูดภาษาของนักเรียนได้

แบบที่ 3 ยืดการอ่านจับใจความเป็นสำคัญ เป็นวิธีการสอนที่ไม่เน้นการอ่านออกเสียง แต่จะเน้นการจับใจความเป็นประการสำคัญ รูปแบบการสอนจะไม่ขัดความสำคัญของหลักภาษา ถ้านักเรียนมีปัญหาการอ่านจับใจความที่เกี่ยวโยงไปถึงหลักภาษาแล้วครูจะอธิบาย ในส่วนนั้นให้นักเรียนเข้าใจด้วยภาษาของนักเรียน รูปแบบนี้จึงมีด้วยเฉพาะพิเศษที่ครุต้องพูดได้ 2 ภาษา

แบบที่ 4 ยืดการฟังและการพูด รูปแบบนี้จะเริ่มต้นด้วยการฟังจับใจความแล้วจึงฝึกพูดออกเสียง ครูจะให้นักเรียนจำคำ กลุ่มคำ และประโยค มาใช้ในบทสนทนาของกิจกรรม การพูด ถ้ามีนักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องใดครูจะแปลหรืออธิบายด้วยการใช้ภาษาของนักเรียน การสอนที่บีบ_ruepแบบนี้ครูจึงต้องพูดได้ 2 ภาษา วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้มักจะเป็นสื่อในห้องเรียนที่ใกล้ตัวนักเรียน ได้แก่ นิทานท่องถี่น วัฒนธรรมและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ฟังแล้วเข้าใจและสามารถเดาความหมายของคำได้โดยอาศัยเดาเรื่องที่รู้มาแล้ว

แบบที่ 5 ยืดการฝึกทักษะทั้งสี่พื้นที่ วัสดุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด การสอนที่ใช้รูปแบบนี้จะมุ่งให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มโดยใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการปฏิบัติงานร่วมกัน ถ้านักเรียนมีปัญหาเฉพาะในด้านใด ด้านหนึ่งครูจะจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล รูปแบบนี้ใช้กับโรงเรียนที่มีครุหลายคน และมีสื่อการสอนหลายชนิดที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียนได้ตามที่ต้องการ

1.5 ปัญหาการสอนพูดภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติและแนวทางแก้ไข

มีนักวิชาการหลายคนเสนอปัญหาการสอนพูดภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติและเสนอแนวทางแก้ไข ดังนี้

ศรีวิไล พลเมธ (2545) ได้เสนอปัญหาของการเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ ได้แก่ นักศึกษาชาวเมริกัน นักศึกษาชาวญี่ปุ่น นักศึกษาชาวอสเตรเลีย นักศึกษาชาวจีน นักศึกษาภูฏาน และแนวทางแก้ไข ดังนี้

1) ปัญหาผู้เรียนขาดพื้นฐานในการเรียนภาษาไทย เช่น ไม่มีสังχักษรที่จะใช้แทนเสียง (Phonetics) ขาดพื้นฐานด้านการรู้จักอักษรไทย ได้แก่ พยัญชนะ สาระ และวรรณยุกต์ แม่นักศึกษาจะเรียนเพื่อพูด แต่หากวารเรียนอ่าน เลียนประกอบเพื่อช่วยการ **พูด** วรรณยุกต์ ให้นักศึกษาจะเรียนเพื่อพูด แต่หากวารเรียนอ่าน เลียนประกอบเพื่อช่วยการ **อ่าน** ในระยะยาว

แนวทางแก้ไข คือ ให้นักศึกษาเรียนตัวอักษรที่ลงน้อย ทีละกลุ่ม สารทีละ 2-3 ตัว โดยจัดแบบฝึกเสริมบทเรียน การฝึกพูด Speaking Thai ไม่ใช่สอนแบบ cat rat bat แบบที่เรียนอ่านอย่างเดียวจะทำให้พูดไม่ได้เลย ในขั้นนี้ต้องฝึกอ่านแยกพยางค์แล้วรวมคำให้เข้าไว้ ให้รู้ว่าคำหรือพยางค์นั้นมีส่วนประกอบอะไรบ้าง เมื่อส่วนประกอบบางส่วนเปลี่ยนก็ยังพออ่านได้ เมื่ออ่านได้ จำได้ นักศึกษาจะอ่านออกพร้อมกับพูดได้

2) ปัญหานักศึกษาจำไม่ได้ ความจำมีส่วนสำคัญต่อการเรียนภาษาหากโดยเฉพาะการสอนภาษาให้แก่ผู้ใหญ่จะจำได้หากการจำจะมีความหมายต่อตนและมีโอกาสที่จะใช้คำพัฟนั้นบ่อย ๆ จะช่วยให้จำได้

แนวทางแก้ไข สอนให้ท่องจำคำพัฟที่ลงน้อย จะคุ้นค่ากว่าการสอนคำศัพท์ที่ลงมาก ๆ และสอนคำที่เป็นหลักก่อนแล้วให้ต่อคำรอง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้คำใหม่ที่อยู่ในวงเดียวกัน สนับสนุนการใช้วิธีที่ตนเองนั้นในการจำ และครุต้องขยันในการสอนด้วยการทดสอบหลาย ๆ รูปแบบอย่างสม่ำเสมอ แต่ต้องให้ผู้เรียนเตรียมตัวเพียงพอเพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาบ่อยๆ

3) ปัญหานักศึกษามีพูด พูดน้อย ไม่กล้าพูด
แนวทางแก้ไข ให้นักศึกษาเรียนรู้ภาษาไทยด้วยการฟังเรื่องสั้น ๆ มีคำศัพท์ที่เรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 80 แล้วให้เขียนตอบ แล้วให้อ่านคำตอบของเรื่อง ซึ่งเมื่อนั้นได้เดาเรื่องของมีต้าโครง ให้ฝึกไปสักระยะหนึ่งผู้เรียนจะพูดได้ ส่วนการสนทนาก็ต้องฝึกกัน ฝึกจนเข้าใจ ออกเสียงได้ แล้วปิดหนังสือให้เล่าว่า เขาคุยเรื่องอะไร กันนั้นให้สนทนากันเอง โดยไม่มีบท

4) ปัญหานักศึกษาออกเสียงไม่ถูก

แนวทางแก้ไข ให้ผู้เรียนฝึกการออกเสียงให้หนักที่รูปแบบฝึกการอ่านออกเสียง อาทิ การทำแบบฝึกหัดคี่คู่ (Minimal pair) แบบฝึกการฟัง พูด เขียนและแปล ขณะเดียวกันผู้สอนต้องหมั่นชู ให้กำลังใจ สาธิต และจับสังเกตลักษณะผิดแล้วแก้ไขทันที ที่ผู้เรียนมีปัญหาในการออกเสียง

5) ปัญหานักศึกษาเรียงคำในโครงสร้างภาษาไทยไม่ถูก เนื่องจากไวยากรณ์ไทย มีรูปเรียงคำที่มีลักษณะเฉพาะ หลักในการเรียงคำ คือ ประธาน กริยา และกรรม

แนวทางแก้ไข คือ ผู้สอนจะสอนไวยากรณ์ประกอบการพูดหรือสนทนา ไม่สอนไวยากรณ์เป็นหลักและไม่สอนเอกสาร แต่สอนโดยยิบโครงสร้างนั้นมาจากเรื่องที่ได้อ่านใน Speaking Thai มาขยายความโดยให้ฝึกประทโภคแบบนี้เพิ่มเติมให้เกิดจาก การตั้งข้อสังเกตและขยายการใช้งานโครงสร้างนี้ในการสื่อสารอันจำเป็นต่อผู้เรียน ไม่สนับสนุนให้ผู้เรียนก้นหาเหตุผลว่าทำไว้ แต่ให้ถามได้ว่าใช้ประทโภคนี้กับประทโภคนื้อย่างไร ดี

6) ปัญหาความเข้าใจวัฒนธรรมประเพณี

แนวทางแก้ไข คือ ผู้สอนต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาและ วัฒนธรรมให้ชัดเจน เช่น เรียนเพื่อสร้างความตระหนัก เพื่อเร้าความสนใจ เพื่อพัฒนา ความสามารถให้ปฏิบัติดน ได้ในสังคมวัฒนธรรมเข้าของภาษา และเพื่อสร้างความเข้าใจ ในค่านิยม และทัศนคติของวัฒนธรรมเข้าของภาษาให้แก่ผู้เรียน เป็นต้น จุดประสงค์ของการเรียนการสอนวัฒนธรรมคงกล่าวจะเป็นแนวทางในการสอนในแต่ละครั้ง ต้องสอนให้เกิด ความเข้าใจ และได้มีโอกาสสักลูกคดีกันอย่างลึกซึ้งกับผู้เรียนภาษาอื่น ย่อมเป็นโอกาสที่จะ แลกเปลี่ยนค่านิยมและความรับรู้ด้านวิถีชีวิต ระดับปฏิบัติและวัฒนธรรมระดับกว้าง

ข้อพึงระวังในการสอนลักษณะเข่นนี้คือ ไม่สอนวัฒนธรรมไทยอย่างยัดเยียด ซึ่นหมายความว่าผู้สอนพยายามให้ผู้เรียนอ่านภาษาเป็นการคู่คู่กันในที่สุด การแลกเปลี่ยนทัศนะ เป็นแนวทางที่ดีที่สุด หากจะสอนภาษา กับวัฒนธรรมควรใช้คำที่สะท้อนวัฒนธรรม มีความหมายโดยนัยและบอกโน้มในทัศน์จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น

7) นักศึกษาเบื้องการเรียน

แนวทางแก้ไข รู้ใจผู้เรียน กล่าวคือ รู้อุปนิสัย รู้ความสนใจของแต่ละคน เดล้ำขัด บทเรียนที่มีความหลากหลาย ให้นักศึกษาเตรียมตัวเองในลิ่งที่สนใจ เร้าความอยากรู้ และสร้าง ความสนุกหรือตื่นเต้น ตื่นตัวในบางคราว

8) ข้อจำกัดของเวลาเรียน โดยปกติการเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติที่ จัดให้เรียนในห้องเรียนเน้นย่อคิมไปเพียงพอต่อการฝึกการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

แนวทางแก้ไข ผู้สอนต้องวางแผนการใช้เวลาอย่างอุ่นเครื่องให้แก่ผู้เรียนเพื่อที่ ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์เพิ่มเติม เช่น ให้การบ้าน ตรวจงานที่ละเอียด ใช้แบบฝึกที่มี คุณภาพต่อการเรียนรู้ เรียนภาษาไทยทุกๆ วันและมีการทบทวนอยู่เสมอ สอนให้ตรงเวลาและ รู้คุณค่าของเวลาด้วยการจัดวางลำดับขั้นให้บทเรียนเดินก้าวหน้าไม่เว้น

9) การสอนขาดเนื้อหาที่นำสนใจ หรือใช้เนื้อหาไม่เหมาะสม

กลุ่มแรก คือ นักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเพระเป็นวิชาบังคับ นักศึกษากลุ่มนี้ให้ความสนใจกับการเรียนภาษาไทยน้อยนื่องจากการเรียนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาเกิดจากความจำเป็น เพราะเป็นวิชาบังคับเท่านั้น เรียนเพื่อเอาหน่วยกิต จึงเป็นการเรียนที่ขาดความกระตือรือร้นผลการเรียนมักไม่ดี

กลุ่มหลัง คือ กลุ่มนักศึกษาที่ไปที่สนใจและกำลังสนใจเรียนภาษาไทยตามโรงเรียนสอนภาษา นักศึกษาเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้นทะเยอทะยานมากกว่านักศึกษาในห้องเรียนเดียวกัน การเรียนภาษาไทยมักจะได้ผลดีกว่ากลุ่มแรก

ดังนั้น นักศึกษาที่มีป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน และให้ความสนใจเกี่ยวกับเมืองไทยจริง ๆ จะสามารถเรียนภาษาไทยได้ผลดีกว่ากันอย่างชัดเจน หากนักศึกษาสองกลุ่มนี้เรียนในห้องเรียนเดียวกันจะถูกฝ่ายเป็นอุปสรรคต่อการสอนอย่างมาก

ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว นี้ ครุภูสotonจะต้องตัดสินว่าจะสอนเพียงเนื้อหาโดยมุ่งปรับให้เข้ากับระดับความสามารถของผู้เรียนกลุ่มคนที่อ่อนหรือคนที่เก่งที่มีไม่กี่คน ในห้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยยังจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงนักศึกษาที่เรียนอ่อนเป็นสำคัญ ยกตัวอย่างเช่นการสอนเพื่อพัฒนาคนที่เรียนดีให้มีความสามารถสูงขึ้นได้ดี ก็จะต้องคำนึงถึงความสามารถของนักศึกษาที่อ่อนไว้ แต่หากนักศึกษาส่วนใหญ่ในห้องเรียนไม่สามารถเข้าใจได้ ก็จะต้องคำนึงถึงความสามารถของนักศึกษาที่อ่อนไว้ ทำให้เกิดปัญหาสอนให้เข้าใจได้ยาก

2) การบริหารและการจัดการ

ในประเทศไทยปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยและสถาบันสอนภาษาไทยทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชนมักจะพยายามรับนักศึกษาจำนวนมาก เอกชนอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเอกชนมักจะพยายามรับนักศึกษาจำนวนมาก ให้ก่อน ทำให้จำนวนนักศึกษาที่เข้ามาเลือกเรียนภาษาไทยในห้องชั้นเรียนมีมากเกินไป เช่น ห้องเรียนละ 30-40 คน การสอนจึงไม่สามารถคุ้มครองนักศึกษาให้ฟังกอกอกเสียงและฟังฟังได้ดีอย่างทั่วถึง อาจจะกล่าวได้ว่าการสอนภาษาไทยในลักษณะเช่นนี้ต้องประสบกับความลำบาก

3) เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่

3.1) แบบเรียน แบบเรียนที่ใช้สอนในแต่ละมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จะเป็นแบบพิมพ์ที่ใช้เฉพาะในสถาบันของตน ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันนี้มีหนังสือคู่มือการเรียนสอนภาษาไทยพิมพ์ขายหลายสำนักพิมพ์ที่ตามเนื้อหาและคุณภาพของหนังสือนั้นว่าได้พัฒนามากขึ้นมา เมื่อเปรียบเทียบกับเดิมหรือเดิมปีก่อน แต่ส่วนใหญ่หนังสือดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแบบเรียนสอนในห้องเรียน ทั้งนี้เพราะว่าหนังสือที่สำนักพิมพ์เอกชนจัดพิมพ์ขายนั้นเป้าหมายของการจำหน่ายไม่ใช่นักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย แต่เป็น

นักท่องเที่ยว บุคคลทั่วไปที่มีความจำเป็นต้องเดินทางไปติดต่อธุรกิจกับคนไทยรวมทั้งชาวบ้านทั่วๆ ไป ขณะนี้จึงเน้นถึงความง่ายและในด้านจุดดึงดูดความสนใจมากกว่าเนื้อหาสาระทางวิชาการ

เริ่มแรกที่มหาวิทยาลัยโทเกียวเปิดสอนวิชาศึกษาต่างประเทศ ผู้เขียนเคยนำแบบเรียนภาษาไทยที่ใช้สอนในมหาวิทยาลัยบางแห่งในอเมริกามาใช้สอนในระดับปีหนึ่งปีสองแล้วเริ่มนั่นมาให้แบบเรียนที่ใช้สอนในโรงเรียนสอนภาษาไทยในเมืองไทยบ้าง เช่น แบบเรียนของโรงเรียนสอนภาษา ส.ส.ท. หรือโรงเรียนสอนภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ในเวลาเดียวกันอาจารย์ญี่ปุ่นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์คณค่อน ๆ ของมหาวิทยาลัย ก็มีบางท่านแต่งตำราเป็นแบบเรียนง่าย ๆ ทึ่งไว้บ้าง แต่ก็ยังนำมาใช้สอนไม่ได้เท่าที่ควร ขณะนี้อาจารย์ญี่ปุ่นจะและผู้เขียนได้พยายามจัดทำแบบเรียนเป็นชุดสมบูรณ์ เพื่อใช้กับหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ในมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ก็ยังไม่ครบชุด และสำหรับแบบเรียนภาษาไทยในระดับสูงยังจำเป็นต้องปรับปรุง เนื่องจากขาดคุณภาพทั้งในด้านภาษาที่ใช้จริง ๆ ในปัจจุบัน และนี่อีกด้านหนึ่งที่ทำให้ระดับความสนใจของนักศึกษาต่อแบบเรียนมีน้อยลง

3.2) พจนานุกรม พจนานุกรมที่ใช้ในประเทศไทยญี่ปุ่นนั้นมีพจนานุกรมไทย – ญี่ปุ่นที่มีมาตรฐานสูงให้เลือกใช้หลายเล่ม แต่พจนานุกรมญี่ปุ่น – ไทยหาได้ยาก ส่วนใหญ่เป็นพจนานุกรมที่พิมพ์ขึ้นเพื่อนักเรียนไทยที่กำลังเรียนภาษาญี่ปุ่น ถ้าสูตรเริ่มนี้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ พจนานุกรมญี่ปุ่น – ไทย ออกวางจำหน่ายในห้องตลาดบ้าง แต่ก็มีคำศัพท์จำนวนนักศึกษาและไม่มีตัวอย่างประโยคในการใช้คำไว้ให้ด้วย การใช้พจนานุกรมค้นหาคำศัพท์สำหรับค้นการอ่านเช่น ว่าพจนานุกรมไทย – ญี่ปุ่นที่มีวางขายในขณะนี้ สามารถครอบคลุมได้กว้างແບບจะไม่มีปัญหาในด้านการอ่านสำหรับชาวญี่ปุ่น นอกจากสำนวนไทยง่าย ๆ ที่คนไทยคุ้นเคย แต่สำหรับชาวต่างชาติอาจเข้าใจไม่ถึง เช่น เข้าที่ เอาเรื่อง ไม่ได้การ พื้นฐง ต่างหาก ไม่มากก็น้อย เป็นต้น คำและสำนวนเหล่านี้ยังเป็นรายละเอียดที่ยังขาดอยู่ในพจนานุกรมที่มีอยู่ในขณะนี้

ในขณะเดียวกัน การใช้พจนานุกรมค้นหาคำศัพท์สำหรับค้นการเขียน มีปัญหามากที่เดียวสำหรับคนญี่ปุ่น เพราะถึงแม่จะพบคำศัพท์โดยเชื่อกันพจนานุกรมญี่ปุ่น – ไทยแล้วก็ตาม แต่ชาวญี่ปุ่นมักจะนำไปใช้ผิด ๆ ไม่เหมาะสมกับรูปประโยคหรือสถานการณ์ทั้งนี้ เพราะไม่มีตัวอย่างประโยคการใช้คำศัพท์เหล่านี้ไว้ให้คุ้มครองในพจนานุกรมเลย การจัดทำพจนานุกรมไทย – ญี่ปุ่น สำหรับคนญี่ปุ่นที่เรียนภาษาไทย จึงนับว่าเป็นโครงการใหญ่ที่น่าสนใจ ที่จะต้องเร่งดำเนินการในขณะนี้

สถานการณ์เพื่อให้เกิดความคุ้นชินและมีประสบการณ์เรื่องศิลปะในการใช้คำ

โภษย์ สาริกนุตร (2548) ได้จัดทำเอกสารประกอบการบรรยายและสาธิตเรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งเอกสารดังกล่าวได้นำเสนอตัวอย่างบทเรียน การสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ 2 แบบ ได้แก่

แบบที่ 1 คือ บทเรียนที่แสดงรายละเอียดเต็มรูปแบบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทสนทนาระหว่างสถานการณ์การใช้ภาษาในชีวิตจริง ส่วนที่ 2 คำศัพท์และแบบสร้างประโยค (ไวยากรณ์ที่ต้องการสอน) และส่วนที่ 3 ภาษาและวัฒนธรรมที่ต้องการเสริม บทเรียนแบบนี้มี แสดงคำศัพท์ (Vocabulary) ภาษาไทย เสียง (Pronunciations) และแปลความหมาย (Meaning) เป็นภาษาอังกฤษ

แบบที่ 2 คือ ตัวอย่างบทเรียนที่ไม่แสดงรายละเอียด เช่น การทักทาย (Greeting) คือ คำพูดที่ใช้โต้ตอบกัน(Conversation) คำถาม(Question) แสดงแผนภูมิคำถาม ของคนไทยคุยกับภาษาไทย วงเดือนแสดงคำศัพท์และเสียงเป็นภาษาอังกฤษบ้างเดือนน้อยพอเข้าใจ เนพาะที่ผู้สอนเห็นว่ามีความจำเป็น มีแบบฝึกหัดตาม-ตอบที่บ้านที่กำหนดให้ผู้เรียนเขียน คำตอบสั้น ๆ พอเข้าใจ การแสดงความรู้สึก (Feeling) และครอบครัวของฉัน (My Family) เป็นต้น บทเรียนเหล่านี้กำหนดให้ผู้เรียนเขียนคำตอบสั้น ๆ ลงในที่ว่างในประโยคที่กำหนด ไว้ การใช้บทเรียนลักษณะนี้จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนการสอนและคำอธิบายของผู้สอนจึงจะได้ผลดี

นายกรเพชร (นามแฝง) (2551) ได้ให้แบ่งคิดในการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษา ต่างประเทศในประเทศไทย กรณีนักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ว่า อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญในการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ ผู้สอนที่ดีควรมี คุณลักษณะดังนี้

- 1) มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือเรียนค้านการสอนภาษาไทยสำหรับ ชาวต่างชาติโดยเฉพาะ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวจะรู้หลักและวิธีการสอนโดยตรง จะทำให้ การเรียนภาษาไทยได้ผลดี
- 2) มีความรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ หรือภาษาแม่ของเจ้าของภาษา

มาช่วยน้ำ

- 3) มีบุคลิกภาพเหมาะสมแก่การสอนนักศึกษาต่างประเทศ ได้แก่
  - 3.1) มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและธรรมาภิบาลของผู้เรียนชาวต่างประเทศว่า มีลักษณะอย่างไร จะปรับวิธีสอนให้เข้ากับบุคคลิกภาพของนักศึกษาเหล่านี้น้อยที่สุด
  - 3.2) เป็นผู้มีอารมณ์เข้ม ใจเย็น จะทำให้ผู้เรียนคลายความกังวลใจ เกิดความ สนุกในการเรียน

3.3) สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยควบคู่กันไปด้วย เน้นการปฏิบัติให้เด็กได้สัมผัสจากประสบการณ์จริง

หนานวัฒน์ (2553) ได้เสนอแนวคิดในบริหารจัดการหลักสูตรบูรณาการเนื้อหาระหว่างสาขาวิชาภาษาไทยและการสื่อสารทางธุรกิจสำหรับชาวต่างประเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏล้านนา ให้ไปสู่ความสำเร็จนั้นมีดังนี้

1) ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร

หลักสูตรควรมีการปรับให้มีความเหมาะสมตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ และตามความต้องการของ Steak Holder เมื่อผู้เรียนจบไปสามารถเป็นอาจารย์สอนภาษาไทยธุรกิจหรือเป็นผู้ประกอบการธุรกิจได้ การจัดเวลาประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนต้องเอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนสามารถทำได้ทั้งการตลาด บัญชี การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือการบริหารธุรกิจระหว่างประเทศ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปบูรณาการได้ ส่วนผู้สอนต้องมีจิตสาธารณะ เอื้ออาทร เมตตาและห่วงใยผู้เรียน

ในการพัฒนาและนิเทศน์มหาวิทยาลัยยังไม่สามารถพัฒนาหลักสูตรสอนชาวต่างชาติด้วยภาษาต่างประเทศหรือหลักสูตรนานาชาติได้ ที่มีอยู่ในขณะนี้เป็นหลักสูตรที่สอนชาวต่างประเทศด้วยภาษาไทยและเป็นการสอนระดับปริญญาตรี 4 ปี เหมือนคนไทยทุกประการ ไม่ใช่หลักสูตร 2+2 (เรียนในประเทศไทย 2 ปี และเรียนที่ต่างประเทศ 2 ปี) หรือหลักสูตร 3+1 (เรียนในประเทศไทย 3 ปี และเรียนต่างประเทศ 1 ปี) จึงเห็นควรบริหารและจัดการให้เป็นองค์รวม ไม่จำกัดอยู่ในระดับสาขาวิชาเท่านั้น ซึ่งอาจจะรับนักเรียนต่างชาติที่จบ ม.6 จากต่างประเทศ เข้าเรียนภาษาไทยเบื้องต้นให้มีคุณภาพ พึง พูด อ่าน และเขียนให้ได้ สามารถเข้าเรียนปี 1 ได้อย่างมั่นใจ ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยต้องพัฒนาหลักสูตรและความพร้อมของชาวรับนักศึกษาชาวต่างประเทศศึกษาร่วมกับคนไทยได้ หรืออาจจัดให้เรียนเฉพาะนักศึกษาต่างชาติได้ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมตั้งแต่พัฒนานักศึกษาให้เข้าสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้ เมื่อจบหลักสูตรแล้วผู้เรียนจะเป็นศิษย์เก่าและเป็นทูตทางวัฒนธรรมไทยและทุกการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยด้วย

2) หลักการบริหารจัดการหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยและการสื่อสารทางธุรกิจระหว่างคณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ

คณะกรรมการและคณะวิทยาการจะต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มศักยภาพทักษะที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยยุนนานิ นอร์มอด นีตัวเลือกหลากหลาย แล้วประชาสัมพันธ์ให้เข้าตัดสินใจเลือกเรียนกับเรา การบริหารหลักสูตรเน้นการสร้างความเข้าใจทั้งระดับผู้บริหารและผู้สอนเพื่อให้มี

ความเข้าใจตามโครงสร้างหลักสูตร เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม เช่น การกำหนดแผนการสอน การปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนานักศึกษา ตลอดจนประชุมผู้สอนเป็นประจำทุกภาคเรียนเพื่อให้เข้าใจปัญหา เข้าใจความต้องการของผู้สอนและเป้าหมายของหลักสูตรร่วมกัน

3) หลักในการเลือกผู้สอนนักศึกษาชาวต่างชาติ

มหาวิทยาลัยต้องคัดเลือกผู้สอนที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถในการสอนในสาขาที่ตนเรียนมา ผู้สอนจะต้องทุ่มเทและเพิ่มพลังมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องภาษา มีเทคนิคในการเรียน การสอนคึ่งถูกความสนใจ ใจเย็น เข้าใจเด็ก มีความอดทนต่อความไม่รู้ของเด็ก เช่น ความไม่รู้ภาษาไทยอย่างลึกซึ้ง ในรัชกาลพระมหามงคลenz และธรรมเนียมไทย เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีประสบการณ์การสอนมาก มีความรุ่งมั่นที่จะพัฒนาคน และสามารถนำปัญหาอุปสรรคเป็นโจทย์วิจัยในชั้นเรียนได้

4) การจัดการเรียนการสอน

อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา กล่าวคือ นักศึกษาต่างชาตินางคนใช้ภาษาไทยไม่ได้ ภาษาอังกฤษก็ไม่ดี การสอนผู้สอนต้องใช้ภาษาไทยอย่างง่าย ๆ หากนักศึกษาไม่เข้าใจผู้สอนควรสอนช้า อีกรึ้งหนึ่ง แล้วใช้วิธีที่เป็นรายบุคคล หากนักศึกษาไม่สามารถอธิบายได้ ลองให้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติได้ถูกต้องแสดงว่าเข้าใจ นอกจากนี้อาจจำเลยเป็นกุญแจ คือ สอนเด็กต่างชาติก่อนแล้วจึงให้นำเรียนกับกุญแจนักศึกษาไทย ถ้านักศึกษาต่างชาตินางคนไม่เข้าใจอาจจะให้นักศึกษาต่างชาติ ๆ เดียวกันอธิบายหรืออาจจะให้นักศึกษาไทยอธิบายแทนก็ได้

ปัญหานักศึกษาต่างชาติเกิดความห้อหรือเมื่อ เนื่องจากเพียงเรียนภาษาไทยเกิดความกังวล เมื่อเข้าเรียนกับนักศึกษาไทยแล้วตามไม่ทัน อาจารย์ต้องสอนช้า ๆ แต่การปฏิบัติ เช่นนี้เด็กไทยก็จะเบื่อ บางคนอาจจะต้องแยกเด็กไปสอนต่างหาก สอนเหมือนกันแต่ให้งานไม่เหมือนกัน เด็กต่างชาติให้งานง่ายกว่าเด็กไทยปกติ หากแยกกลุ่มแล้วมีความลำบากในการสอนครุผู้สอนอาจจะมองหมายงานเป็นกุญแจ คือ ให้เด็กต่างชาติสัก 2 คน ร่วมทำงานกับเด็กไทยก็พอจะช่วยกันได้

มีข้อสังเกตว่า การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็น 2 กลุ่มจะจัดการเรียนการสอนได้ดีกว่า กล่าวคือ เด็กต่างชาติเรียนกลุ่มเดียวกัน ผู้สอนจะได้ไม่ต้องใช้ 2 มาตรฐาน ถึงจะช้าแต่ได้ผลดีกว่า แต่ถ้ารวมเรียนด้วยกันจะเกิดการดึงกัน สรวนักศึกษานางคนมีปัญหารือการปรับตัวให้เข้าสังคม ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรแก้ไขให้นักศึกษาต่างชาติอยู่กับนักศึกษาไทย หาเพื่อนนักศึกษา (บัดดี้) ที่มีอายุและความสนใจใกล้เคียงกัน เพื่อจะได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาไทย

ในการสื่อสารและการเข้าสังคมไทยได้ดีขึ้น

การสอนให้ได้ความรู้และผู้เรียนเข้าใจภาษาต่างชาติอย่างเรียนควรใช้วิธีต่อไปนี้

4.1) สร้างความเข้าใจกับนักศึกษา

4.2) ประยุกต์กิจกรรมที่นักศึกษาสนใจเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

4.3) พับปะพุดคุยแบบส่วนตัวกับนักศึกษา จะช่วยการเรียนรู้กันอย่างดีเนื่องจากเป็นนักศึกษาต่างชาติขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน เมื่อได้รับความสนใจจากผู้อื่นจึงเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ร่วมกัน

4.4) ต้องใช้ภาษาไทยอย่างง่าย ๆ หรือไม่ต้องใช้ภาษาแม่ช่วย ถ้าสอนภาคทฤษฎีและให้ปฏิบัติท้ายชั่วโมงจะทำให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

4.5) จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะให้มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้

5) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนของนักศึกษาต่างชาติมีหลายวิธี เช่น

5.1) กรณีข้อสอบเป็นหลักสูตรหรือมีตัวเลือก นักศึกษาต่างชาติจะทำไม่ได้ แก้ปัญหาโดยให้เปิดหนังสือ ถ้าเป็นเด็กตั้งใจเรียนก็จะทำได้ หากเด็กทำไม่ได้ก็ให้สอนปากเปล่า

5.2) กรณีที่นักศึกษางานคนอ่านภาษาไทยไม่ได้ วิธีแก้ปัญหาคืออ่านให้เขาฟังแล้วให้เขาระบุ

5.3) การสอบย่อยให้คะแนนเก็บมาก ๆ ส่วนการตัดเกรดจะตัดกับเด็กไทยไม่ได้ บางครั้งอาจจะให้ I แล้วเมื่อเปิดเทอมก็ให้งานเพิ่มขึ้น นัดหมายให้มาพบผู้สอนบ่อย ๆ

5.4) การสอนควรใช้หลาຍວິທີ เช่น อ่านเรื่องแล้วเติมคำจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

5.5) ให้งานทำเป็นการบ้าน ส่วนใหญ่เด็กก็จะลอกกันมา แก้ไขด้วยให้เด็กพูดทีละคน ในบางครั้งเด็กพูดไม่ได้ผู้สอนอาจจะให้เรื่องเด็กอ่านมาก่อนแล้วมาพูดให้ฟังก็ได้

5.6) การตัดเกรดของนักศึกษาต่างชาติจะใช้ต่างกันกับนักศึกษาไทย สำหรับนักศึกษาต่างชาติจะไม่มี A และ D เพราะคิดว่าเด็กรู้แต่ถ่ายทอดไม่ได้

5.7) กรณีในบางวิชา การตัดเกรดปกติของนักศึกษาจะเป็นจะต้องใช้เกณฑ์เดียวกัน ถ้าเป็นเด็กต่างชาติให้ผู้สอนอนุญาติโดยพิจารณาจากพัฒนาการจากการเรียนวันแรกจนหมดภาคเรียนว่าผู้เรียนมีความรู้หรือประสบการณ์เพิ่มขึ้นเพียงไร

6) การແລກປີ່ຍນເຮັດວຽກ (KM) ຈາກອົດຕືບທີ່ຜ່ານມາ

ການຈັດການສອນໃຫ້ແກ່ນັກສຶກທາຕ່າງໝາດໃຫ້ປະສົບຄວາມສໍາເລົງໄດ້ນັ້ນຕ້ອງນີ້
ອັນດີປະກອບສໍາຄັງຫລາຍປະກາດ ໄດ້ແກ່

6.1) ພັດກູດທີ່ຕືບ

6.2) ຄພາງຮັບທຸກສາມາມີຄວາມຮູດ

6.3) ຜູ້ປະສານງານທີ່ຕືບ ສືບ ຕ້ອນເປັນຜູ້ມີປະສົບກາຣົມແລະທຳນ້າທີ່
ປະສານງານຮະຫວ່າງຜູ້ບໍລິຫານ ປະສານງານຮະຫວ່າງອາຈາຍແຕ່ລະສາຫະວິຈາໃນແຕ່ລະການເຮັດ
ປະສານງານນັກສຶກທາຕ່າງປະເທດ ປະສານງານໜ່ວຍງານສັນຫຼຸນ ເຊັ່ນ ກອງບໍລິຫານ
ກອງກິຈການນັກສຶກທາ ແລະຝ່າຍຄຸແລນນັກສຶກທາຕ່າງປະເທດ ຂໍ້ານວຍຄວາມສະຄວກແລະຄຸແດ
ໜ່ວຍແກ້ປັ້ງຫາ ໃຫ້ກຳລັງໃຈແກ່ນັກສຶກທາຕ່າງໝາດ ຈິນຜູ້ເຮັດວຽກປະສົບຄວາມສໍາເລົງ ສີ່ງທີ່ໄດ້
ນອກແນ້ຳຈາກຄວາມສໍາເລົງ ສືບ ນັກສຶກທາເກີດຄວາມຮູດສັກທີ່ຕືບ ເກີດຄວາມສ້າງຫາວິທະຍາລັບ
ເກີດຄວາມສູງດ້ວຍກັນທຸກຝ່າຍ

ພັກຫາ ຈົດຕົ່ມເມດຕາ (2548) ໄດ້ໄຫ້ຄວາມຮູດເປົ້ອງຕົ້ນເກີດກັນການສອນການຢາໄທ
ສໍາຫັນຫາວ່າຕ່າງປະເທດໄວ້ ດັ່ງນີ້

1) ແນວດີດເປົ້ອງຕົ້ນ ໄດ້ແກ່

1.1) ການຢາ ສືບ ເຄື່ອງນີ້ທີ່ໃຫ້ໃນການສ້ອສາກເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການ
ອູ່ຮ່ວມກັນຂອງຄົນໃນສັງຄົມ ໂດຍເຮັມຈາກການເຮັດວຽກການແມ່ນຂອງທຸນອອງ ແລະເມື່ອຕ່າງກຸ່ມ
ຕ່າງໝາດເຂົ້າມີປົງສິນພັນທືບໍ່ເກີ່ວຂອງກັນໃນດ້ານໂຄດ້ານ້ຳນຶ່ງ ຄວາມຈຳເປັນໃນການເຮັດວຽກ
ການຢາຕ່າງປະເທດຈຶ່ງເກີດປິ່ນ ການເຮັດວຽກໄໝນນີ້ ແມ່ຜູ້ເຮັດວຽກຈະມີຈຸດປະສົງທີ່ຫັກເພື່ອນຳໄປໃຫ້
ປະໂຍບນີ້ໃນການສ້ອສາກ ແຕ່ກີ່ຍັນມີເປົ້າຫາມາຍແພາະທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ ຄະນັ້ນຫັກສູດ
ການເຮັດວຽກສອນຈຶ່ງກວດອົບສອນຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຮັດວຽກເປັນສໍາຄັງ

1.2) ການເຮັດວຽກຕ່າງປະເທດໃນສູານະກາຍາທີ່ສອງຈະເກີ່ວໂຍດກັນການແມ່ນ
ຂອງຜູ້ເຮັດວຽກຢ່າງຫຼິກເດືອງໄຟໄໝໄດ້ ດ້ວຍຄຸນຫຼັງແລະທັກມະການໃໝ່ກາຍາຂອງຄົນແຕ່ລະໝາດທີ່ຈະມີ
ຄືຖືພົດຕ່ອງການເຮັດວຽກໄໝນທີ່ໃນແນ່ງວຸກແລະແໜ່ດົນ ດັ່ງນັ້ນຫາກຜູ້ສອນໄດ້ສຶກທາຄວາມຮູດພື້ນຖານ
ໃນການແມ່ນຂອງຜູ້ເຮັດວຽກ ກີ່ຈະເປັນປະໂຍບນີ້ຕ່ອງການເຮັດວຽກສອນໃນເງິນເປົ້າທີ່ເບີນແລະຍັງສາມາດ
ໃໝ່ແກ້ປັ້ງຫາຕ່າງໆ ໄດ້ອ່ານຕຽງຫຼຸດ

1.3) ການແລະວັດທະນະຮົມເປັນສິ່ງທີ່ແຍກກັນໄຟໂອກ ການເຮັດວຽກສອນການຢືນ
ຕ້ອງເຮັດວຽກວັດທະນະຮົມຄໍ່ວຍ ທີ່ໃນບໍາຫາທີ່ຂອງຜູ້ເຮັດວຽກແລະຜູ້ສອນ ກລ່າວສືບ ຕ່າງໝາຍຕ່າງໝາດ
ເຮັດວຽກສິ່ງກັນແຕກກັນ ເພື່ອສ່ຽນສ້າງຄວາມຮູດຄວາມເຂົ້າໃຈ ອັນຈະເປັນບັນໄຄນຳໄປສູ່ຄວາມສໍາເລົງ

1.4) การวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่าง ทั้งในส่วนบุคคลและกลุ่มนชาติ เพื่อการเตรียมความพร้อมของผู้สอน การจัดหลักสูตรวิธีการสอน ต่อและอุปกรณ์ ตลอดจนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) เทคนิควิธีการสอน ดังนี้

2.1) การสอนโดยวิธีธรรมชาติ

การสอนด้วยวิธีธรรมชาติ คือ ธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์โดยเริ่มต้นจากการฟังบ่อย ๆ พึงช้าในเรื่องใกล้ ๆ ตัวจนเกิดความเข้าใจ อย่างพุดเดียนแบบเดิมเสียง เพื่อสื่อสารณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนออกໄไป แต่การเรียนรู้นั้นอาจจะเป็นไปอย่างไม่มีระบบและเงื่อนไขของเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมของแต่ละคน ดังนั้นในการเรียนการสอนโดยวิธีธรรมชาตินี้จึงต้องจัดระบบการเรียนรู้ให้เป็นไปตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความจำเป็นก่อนหลัง ความยากง่าย ความเหมาะสมสมกับเวลา ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่จูงใจเพื่อให้เกิดความอياกรู้อยากเรียน หมั่นฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว

การสอนด้วยวิธีนี้มีนักภาษาศาสตร์บางคน ไม่เห็นด้วย คิดว่าเสียเวลา ไม่เนาะกับการเรียนในช่วงจำกัด

2.2) สอนโดยไม่ผ่านภาษากลาง(ภาษาอังกฤษ)

ปัญหาอ่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในการสอนภาษาให้แก่ชาวต่างประเทศคือ ต่างฝ่ายต่าง ไม่รู้ภาษาของกันและกัน และผู้สอนทุกคนก็มักจะมุ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นกลางในการสอน และมีความเชื่อต่อ ๆ กันมาว่า ครูผู้สอนนั้นจำเป็นต้องเก่งภาษาอังกฤษอีกด้วย หรือถ้าไม่ใช้ภาษาอังกฤษก็จำเป็นต้องรู้ภาษาแม่ของผู้เรียนซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนได้ผลดี ผู้เรียนก็เลยมีความคิดเช่นนั้นและรู้สึกหนักใจเมื่อมีโอกาสไปสอนภาษาไทยตั้งแต่เริ่มต้นให้แก่นักศึกษาเวียดนามในกรุงเทพฯ เพราะผู้เรียนเองเป็นครุภาษาไทยที่ไม่ชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสอน และไม่สามารถสื่อสารภาษาเวียดนามได้อีกด้วย

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้เขียนได้สอนโดยใช้ภาษาไทยสื่อสาร ตั้งแต่ต้นพร้อมกับการใช้อวัจນภาษา (Non-verbal language) คือ ภาษาท่าทาง สีหน้า สายตา น้ำเสียง การแสดง การว่าด้วย ตลอดจนสื่อของจริงของจำลองหรือภาพถ่าย โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การสอนในแต่ละครั้ง สิ่งที่ได้ก็คือเป็นบรรยายการเรียนการสอน ที่นำตื้นตัน จูงใจ ทำให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจสูง โดยเริ่มต้นจากทักษะการฟังภาษาไทยที่ค่อนข้างชัดเจนไปสู่การเลียนแบบ เลียนเสียงเพื่อการพูดในเวลาต่อมา การใช้ภาษาอังกฤษจึงมีไว้เพื่อ

การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (ไม่ใช่เพื่อการเรียนการสอนโดยตรง) และในบางครั้งก็ใช้ วิธีการต่าง ๆ ผสมผสานกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

การสอนภาษาไทยในลักษณะเช่นนี้มีข้อสังเกต 2 ประการ ได้แก่
ประการแรก ในกรณีที่ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสอน ผู้เรียนก็ควรต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาอังกฤษดีด้วยเช่นกัน แต่ในความเป็นจริงผู้เรียนย่อมมี พื้นฐานความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่แตกต่างกัน

ประการหลัง การสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาแม่ของผู้เรียนแม้จะช่วย อธิบายหรือให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยได้จริง แต่ธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาในเมืองดันนั้น ควรเน้นการฝึกฝนทักษะมากกว่าการให้ความรู้ โดยเฉพาะความรู้ด้านหลักภาษา และหาก ผู้สอนใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาแม่นากเกินไปก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินและนำไปสู่ ปัญหาการสื่อสารที่มักต้องผ่านภาษากลางเสมอ ทำให้ขาดทักษะการสื่อสารภาษาไทยอย่าง แท้จริง

ดังนั้นการสอนให้ผู้เรียนสื่อสารภาษาไทยได้โดยเริ่ว “ภาษาไทย” ก็จะเป็น ภาษากลางที่ดีที่สุดเพื่อใช้ในการเรียนการสอนต่อไป ผู้เรียนจึงพยายามสอนให้ผู้เรียนสื่อสาร พื้นฐานได้ในเวลาประมาณสองเดือน โดยเน้นให้ฟังพูดได้ก่อนและอ่านได้ เขียนได้ตามมา การอ่านได้นั้นจะเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนใช้พัฒนาตนเองต่อไป โดยเฉพาะการแตกตัวพหุจาก การถันคำว่าในเอกสาร ตำรา พจนานุกรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

2.3) การใช้สังษายุคเป็นภาษาแม่

การใช้สังษายุคภาษา (International Phonetic Alphabet หรือ IPA)
ในการเรียนการสอนควรจะใช้หรือไม่อย่างไร

ผู้เรียนเห็นว่า IPA น่าจะเป็นประโยชน์และใช้ได้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้ ด้านภาษาศาสตร์ แต่สำหรับกลุ่มผู้เรียนที่ไม่มีความรู้พื้นฐานดังกล่าวจะกล้ายเป็นความยุ่งยาก ประการแรกก็คือผู้สอนจำเป็นต้องสอนเรื่อง IPA ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อีกปัญหาหนึ่งที่ตามมาก็คือ ผู้เรียนจะขาดทักษะในการอ่านอักษรไทย เพราะจะต้องอ่านผ่าน IPA ก่อน รวมทั้งในการเขียนก็เช่นเดียวกัน คือ ต้องถอดเสียงจาก IPA มาเป็นอักษรไทย อีกทอดหนึ่ง ทำให้เสียเวลาและไม่มีทักษะในการเขียน ด้วยภาษาหนึ่งมีรูปอักษรหลายตัวที่มี หน่วยเสียงซ้ำกัน และมีการเขียนสะกดการันต์ที่แตกต่างกันไป

การบันทึกเสียงพูดหรือการอ่านควรให้อิสระแก่ผู้เรียนแต่ละคน โดยใช้ สังษายุคในภาษาแม่ของตนได้ ส่วนเสียงวรรณยุกต์นั้นตอนแรกก็อาจใช้สัญลักษณ์เป็นตัวเลข หรืออื่น ๆ แทนได้ตามที่ผู้เรียนเข้าใจ

จากการสอนนักศึกษาเวียดนาม ส่วนใหญ่นักศึกษาปฏิเสธที่จะใช้ IPA ด้วยเห็นว่าการใช้สัทอักษรในภาษาของตนจะสะดวกรวดเร็วและเข้าใจง่าย และเมื่อผู้เรียนได้สอนชาวต่างประเทศ ชาติอื่น ๆ ที่มาเรียนในประเทศไทย เช่น พม่า กัมพูชา สิงคโปร์ พลีปินส์ จีน เกาหลี และญี่ปุ่น ต่างส่วนหนึ่งที่จะใช้สัทอักษรเป็นภาษาของตนเองทั้งสิ้น

จะอย่างไรก็ตาม IPA อาจจำเป็นใช้ได้บ้างในการเขียนเอกสารประกอบการสอนเบื้องต้น และการใช้สัทอักษรในภาษาแม่ของผู้เรียนก็เข่นเดียวกัน เมื่อผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจอักษรไทยแล้ว ก็ควรยกเลิกการใช้สัทอักษรทั้งหมดโดยเร็ว เพื่อให้พัฒนาทักษะทางภาษาไทย

2.4) การสร้างบรรยายกาศ

บรรยายกาศที่ดีจะเริ่มตั้งแต่วันแรกเมื่อผู้เรียนพบกับครูผู้สอน แล้วเกิดความประทับใจ ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี อิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ มีความพร้อม และมีความกระตือรือร้นในการสอน

ส่วนบรรยายกาศในห้องเรียนนั้นควรเป็นไปด้วยความสนุกสนาน ไม่เคร่งครัด เคร่งเครียดจนเกินไป ครูผู้สอนต้องมีอารมณ์ขัน มีความเป็นกันเอง วางตัวเป็นหั้งครูและเพื่อน จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกใกล้ชิด มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน กล้าพูด กล้าแสดงออก ชอบและสนใจเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยทำให้บรรยายกาศน่าสนใจและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2.5) จิตวิทยาในการเรียนการสอน

การสอนภาษาไทยหรือภาษาอื่นๆ ให้ชาวต่างชาตินั้นต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องยาก ครูผู้สอนจึงควรมีความมุ่งมั่นอดทน นานะพยายาม มีจิตวิทยาการเรียนการสอน เริ่มจากความเข้าใจถึงธรรมชาติในการเรียนรู้ภาษา เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคลิกของผู้เรียนทั้งโดยส่วนตัวและในเชิงวัฒนธรรม รู้จักส่งเสริมและให้กำลังใจผู้เรียน อีกทั้งเป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู รักในอาชีพ ทุ่มเทเวลา ใส่ใจการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรักและความยุติธรรมต่อคุณบุคคลที่เข้มกัน

3) สื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

3.1) การสร้างสื่อการสอนด้วยตนเอง

โดยทั่วไป หนังสือ ตำราที่ใช้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศนั้นมักจะเขียนเป็นภาษาอังกฤษ และอีกกลุ่มนหนึ่งก็เป็นตำราภาษาไทยที่เขียนเพื่อใช้สอนเด็กไทยตามบริบทของสังคมไทย ดังนั้นหนังสือ ตำราเหล่านี้จึงอาจไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหลักการเรียนการสอน เพราะกลุ่มผู้เรียนมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ทั้งในเรื่องวัย วุฒิภาวะ ความต้องการ

ความสนใจ รวมทั้งสภาพสังคมและวัฒนธรรม แต่ก็สามารถนำมาประยุกต์เป็นแนวทางในการเรียนการสอนได้

เอกสาร หนังสือ ตำราประกอบการเรียนการสอนที่ดีที่สุด ผู้เขียนคิดว่า ความจาก การที่ครูผู้สอนคิดและเขียนขึ้นไว้เอง เพราะจะทราบดีกว่าเนื้อหาควรเป็นอย่างไร เหมาะสมกับผู้เรียนมาก่อนอย่างพึงได และยังสามารถอธิบายได้ตามสถานการณ์อีกด้วย

เอกสารประกอบการสอนครูผู้สอนควรขึ้นเองทั้งหมด เริ่มจากความรู้ เมื่อต้นเกี่ยวกับภาษาไทย แบบพิเศษในทักษะต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารการสอนพูด การสนทนาก็เป็นหมวดหมู่ โดยคำนึงถึงเรื่องใกล้ ๆ ตัว จากนี้ไปหลายภาค ลดคลื่องกับ ความต้องการของผู้เรียน หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น ในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 22 ปี 2547 ทั้งครูและนักเรียนก็เห็นตรงกันว่าควรจะเรียนรู้เกี่ยวกับวงศพ์ด้านการกีฬา เพราะจะมีโอกาสได้นำไปใช้จริง ๆ ในฐานะเป็นล้าน เป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการเจ้าหน้าที่และนักกีฬาไทย เป็นต้น

3.2) กิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

3.2.1) กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้บรรยายศาสตร์สนุกสนาน น่าเรียน ซึ่งทำได้หลากหลาย เป็นต้นว่า การสร้างบทบาทสมมุติ การเล่นละคร การร้องเพลง การเล่นเกม การฟังเพลง การชมภาพยนตร์ ผู้สอนควรเลือกจัด กิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา รวมทั้งถูกใจของกลุ่มผู้เรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องมี กิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้งไป

กิจกรรมหนึ่งที่ผู้เขียนเห็นว่าสร้างแรงจูงใจได้อย่างดีเยี่ยมคือ การเชิญ วิทยากรที่เป็นคนไทยทั้งโดยส่วนบุคคลหรือกลุ่มคอมมูนิตี้มาพบปะพูดคุยกันในห้องเรียน ทำให้เกิด ความตื่นตัว ความภาคภูมิใจ ด้วยเห็นประโยชน์ที่สามารถสื่อสารกับคนไทยได้ในชีวิตจริง

3.2.2) กิจกรรมนอกห้องเรียน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไม่ควรจำกัด อยู่ภายในห้องเรียนเท่านั้น เพราะภาษาเป็นของสังคมที่มีความหลากหลาย กิจกรรม นอกห้องเรียนจึงเป็นประสบการณ์ตรงที่ช่วยเสริมสร้างให้มีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น กิจกรรม ในส่วนนี้ควรมีความโถกเถก网易 เป็นต้นว่า การพูดปะสังสรรค์กับคนไทย การไปทศศึกษา การไปศึกษา การไปกินอาหาร โดยเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับศิษย์ บรรยายศาสตร์ที่เกิดขึ้นจะเป็นไปตามธรรมชาติทั้งในกรุงศรีอยุธยา และช่วยเพิ่มพูนวงศพ์ให้ขยายกว้าง มากขึ้น ผู้สอนจะต้องเสียเวลาให้กับศิษย์บ้างตามสมควร

ผู้เขียนได้สังนักศึกษาเวียดนามไปฝึกงานกับหน่วยงานของตนไทยในช่วง ระยะเวลาหนึ่ง นับว่าเป็นกิจกรรมที่เกิดประสิทธิผลดีเยี่ยม เมื่อจากผู้เรียนได้ใช้ภาษาไทย

ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทางภาษาเป็นไปอย่างรวดเร็ว กิจกรรมนี้ก็คงขึ้นอยู่กับโอกาสและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ซึ่งถ้าทำได้ก็จะเป็นสิ่งที่ดี

สุนิตรा อังวัฒนาฤทธิ์ (2539) เสนอแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ผู้สอนต้องทราบก่อนในเรื่องความเมื่น�始มาราตีในการสื่อความหมายของผู้เรียนให้ครบถ้วน โดยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะใช้ความสามารถทางกลวิธี การสื่อสารควบคู่กับความสามารถด้านอื่น ๆ สิ่งที่ผู้สอนนำมาประกอบการพิจารณาจัดกิจกรรม “ได้แก่”

- 1) เนื้อหาที่จะนำมาใช้ควรเอื้อต่อการใช้จริง เช่น แสดงบทนาทตามนิด ละครสั้น ตลอดจนนำมาแก้ปัญหาหรืออภิปรายหั่งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ หรือโต๊ะที่ เป็นต้น
- 2) ผู้เรียนควรมีโอกาสฟังและพูด หรือสนทนากับป้ายในสถานการณ์ที่ใช้ในชีวิตจริงได้ เช่น การจัดซื้อของ การต่อรองราคา การเชิญชวน การอภิปราย การร่วมงาน เลี้ยง การสัมภาษณ์เข้าทำงาน การรายงานข่าวโทรศัพท์ วิทยุ เป็นต้น
- 3) ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน โดยใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อ จัดลำดับเรื่องราวหรืองานที่จะต้องทำก่อนหลัง ช่วยให้เพื่อน ๆ เกิดความสนุกสนานในกิจกรรม หรือร่วมงานที่แสดงวัฒนธรรมต่างชาติ เป็นต้น
- 4) ผู้เรียนควรมีโอกาสใช้ภาษาที่ถูกต้องเท่าที่จะทำได้ เพราะภาษาที่ถูกต้อง จะช่วยสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้ฟังตั้งใจมากที่สุด การจัดกิจกรรมฝึกการใช้ภาษาเจ้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง
- 5) ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ได้สนทนารือได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study)
- 6) ผู้เรียนควรมีโอกาสเข้าชมเกี่ยวกับภาษาและมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาด้วย

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้สอนสามารถประเมินจาก การแสดงออกทางภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ด้วยการอัดเทป หรือวิดีโอเทป แล้ว เปิดฟังหรือคุ้มเพื่อประเมินทักษะทางภาษาที่ใช้พร้อม ๆ กับการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้ ควรยึดความก้าวหน้าของแต่ละคนเป็นหลักในการประเมิน

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการประเมินทักษะการสนทนาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ตามที่นักวิชาการเสนอไว้ข้างต้นเป็นแนวทางในการวัดผลและประเมินผลการสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน โดยเทคนิคการสอนแบบชั้นเรียน และการสอนแบบบูรณาการ ด้วยเห็นว่า วิธีการสอนทั้งสองแนวนี้น่าจะเหมาะสมกับการวิจัยด้วย

เหตุผล 2 ประการ

ประการแรก ผู้เรียนเป็นนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่มีความสามารถใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในการสื่อสารไม่ดีนัก

ประการที่สอง ผู้วิจัยไม่ชำนาญในการใช้ภาษาจีนและใช้ภาษาอังกฤษในการสอน

1.6 แนวคิดในการทดสอบและประเมินผลทักษะการสนทนาภาษาต่างประเทศ

นักภาษาศาสตร์และผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหลายท่าน ได้ให้แนวทางทดสอบความสามารถในการสนทนา เช่น ให้อ่านบทสนทนาที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว โดยประเมินการพูดจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ สำเนียง ไวยากรณ์ ศัพท์ จำนวน ความคล่องแคล่ว บริมาณข้อความในการสื่อสาร คุณภาพของข้อความ ดังนี้

วาเลท์ (Valette, 1972) กล่าวว่า การทดสอบการแสดงออกอย่างอิสระ (A free Expression Test) เป็นวิธีทดสอบความสามารถในการพูดอย่างหนึ่ง นักเรียนตัดสินใจว่า จะพูดอะไร และจะพูดอย่างไร ถึงแม้ว่าจะกำหนดหัวข้อกว้างหรือแนวทางการสนทนาให้กว้าง ผู้สอนไม่สามารถคาดคะเนเนื้อหาของการพูดของนักเรียน ได้ การทดสอบตามแนวนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) การพูดคนเดียวบันทึกเทป เป็นวิธีการทดสอบการพูดแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เห็นและบรรยายเหตุการณ์ก่อนทำการบันทึก นักเรียนต้องรู้อย่างถูกต้องว่าพากษาต้องทำอะไร มีแผ่นควบคุมไปกับคำสั่งของครุ ทดสอบนี้ต้องสุดต้องทำในห้องปฏิบัติการภาษา ผู้สอนอาจไม่ใช้สื่อการพูดได้ แต่ใช้วิธีให้หัวข้อสั้น ๆ 3-4 เรื่อง นักเรียนมีทางเลือกในการเลือกหัวข้อที่จะเร้าใจในการพูดได้ดี

2) การพูดคนเดียวไม่บันทึกเทป เป็นวิธีการทดสอบที่ไม่ค่อยเป็นที่นิยมนัก ซึ่งต่างจากการสื่อสารแบบเพชญหนานกัน ซึ่งกันสื่อสารแบบเพชญหนานกันจะมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อทั้งขั้นมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น เช่น นักเรียนแต่ละคนอาจถูกถามให้บรรยายภาพนิทรรศและนักเรียนที่เหลือพากษามอ่านข้อเรื่อง

ลินเดอร์ (Linder, 1977) กล่าวว่า การวัดความสามารถในการพูดใช้เกณฑ์ที่สำคัญ 2 ประการ

1) การวัดจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการพูดไม่ใช่องค์ประกอบอย่างอื่น เช่น ความถูกต้องในการออกเสียง และโครงสร้างไวยากรณ์

2) ผลของการให้คะแนน จะต้องเชื่อถือได้ องค์ประกอบที่สำคัญของ การพูด ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความสามารถในการสร้างความเข้าใจให้ผู้ฟัง เนื้อหาสาระที่

สื่อสาร คุณภาพในการสื่อสาร องค์ประกอบเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำหรับให้คะแนนโดยทั่วไป

ฟินอคคิอาโร และซาโก (Finocchiaro and Sako, 1980) ได้เสนอแนววิธีการทดสอบทักษะการพูดไว้ดังนี้ คือ ให้พูดประโยชน์สัมภាន ให้อ่านออกเสียงต่างๆ ที่ไม่เคยเห็น ให้บรรยายลักษณะของวัตถุสิ่งของต่างๆ จากภาพที่กำหนดให้ บรรยายการกระทำหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนดให้และให้นักเรียนตอบคำถามในการสัมภาษณ์

นอกจากนี้ ฟินอคคิอาโร่ และบรัมฟิต (Finnocchiaro and Brumfit, 1983) ได้เสนอวิธีการทดสอบทักษะการพูดไว้เพิ่มเติม เช่น ให้อ่านข้อความ ໂຄສນหรือบทสนทนาระหว่างนักเรียนโดยเรียนรู้แล้ว ให้พูดตามบทบาทในบทสนทนา ให้ตอบคำถามประโยชน์ต่างๆ ที่กำหนดให้ ให้อ่านข้อความหรือเนื้อเรื่องที่นักเรียนไม่เคยเห็นมาก่อน ให้ถามคำถามจากข้อความที่กำหนดให้ ให้เปลี่ยนรูปประโยชน์ต่างๆ ตามที่กำหนดให้ ให้ประโยชน์สัมภាន ที่ได้ความหมายเหมือนกันที่เจ้าของภาษาใช้ ให้ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน ให้พูดหรือเล่าสิ่งที่ควรจะทำในสถานการณ์ต่างๆ ให้เล่าเกี่ยวกับกิจกรรมประจำวัน ให้วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้ฟังมา และให้วิจารณ์เรื่องที่เพื่อนพูดไปแล้ว

ลินเดอร์ (Linder, 1977) แบ่งองค์ประกอบการทดสอบพูดเป็น 4 ค้าน คือ ความคล่องแคล่ว ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ ปริมาณข้อความในการสื่อสาร และคุณภาพของข้อความที่นำมาสื่อสารและความพยายามในการสื่อสาร

ชูลซ์ และบาร์ทซ (Schulz and Bartz, 1975) ได้เสนอแนวคิดในการทดสอบการพูดเป็น 5 ค้าน คือ ความเข้าใจ ความคล่องแคล่ว ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ คุณภาพของข้อความที่นำมาสื่อสารและความพยายามในการสื่อสาร

กล่าวโดยสรุป ทักษะการสนทนาเป็นทักษะการฟังและการพูดเป็นการสื่อความหมายด้วยคำพูดในรูปการส่งสาร เป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่ควรจะทดสอบวัดความสามารถภาษาปฏิบัติด้วยแบบทดสอบวัดตรง (Direct Test) ที่วัดสภาพที่แท้จริงของการใช้ภาษาโดยตรง สามารถทดสอบได้หลายวิธี ล้วนการประเมินผลทักษะการพูดมีนักการศึกษาหลายท่านแบ่งออกคู่ประกอบการพูดไว้พร้อมกำหนดเกณฑ์การประเมินให้คะแนนที่คล้ายๆ กัน สามารถเลือกนำมาประเมินเลือกใช้ประเมินผลทักษะการพูดได้ตามความเหมาะสม

งานวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติมีดังนี้

กตัญญู ชื่น (2545) ได้วิจัยเรื่อง โครงการแลกเปลี่ยนการสอนภาษาไทยระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีกับมหาวิทยาลัยชนชาติกว้างสี เขตปักธงชนช้ำตี้จังหวัดมณฑลกว้างสี ประเทศไทยและรัฐประชานจีน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่

ประการแรก เพื่อแก้เปลี่ยนบุคลากรที่วิจัยเรื่องภาษาศาสตร์ เช่น ภาษาจีง หรือ ศาสตร์อื่น ๆ เน้นหนักทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ประการที่สอง เพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์ภาษาไทยและภาษาจีน ช่วงแรกเน้นภาษาไทย

ประกาศที่สาม เพื่อแก้เปลี่ยนนักศึกษาชาวจีนมาเรียนภาษาไทยที่ประเทศไทย
นักศึกษาไทยไปเรียนภาษาจีนที่ประเทศจีน

ประการสุดท้าย เพื่อแก้เปลี่ยนการศึกษาดูงานของผู้บริหาร แก้เปลี่ยนเอกสารต่างๆ เช่น ตำราและงานวิจัย เป็นต้น

ผลที่ได้รับ คือ ใน พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีส่งอาจารย์ไปสอนภาษาไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2535 จำนวน 5 คน พ.ศ. 2544 ส่งนักศึกษาเอกภาษาไทยไปฝึกสอนรุ่นละ 4 คน รวม 16 คน มหาวิทยาลัยชนชาติ covariance ส่งอาจารย์จีนมาสอนภาษาจีน 1 คน และสอนพลศึกษาจำนวน 1 คน และส่งนักศึกษาจีนมาเรียน รวม 143 คน นักศึกษาที่จบไปประกอบอาชีพ ได้แก่ อาชีพมัคคุเทศก์ ล่ามรัฐบาล พนักงานบริษัทร่วมไทย-จีน และเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุปักกิ่งภาษาไทย

ปัญหาอุปสรรค คือ ระยะแรกการคมนาคมลำบาก การติดต่อสื่อสารมีปัญหา โดยเฉพาะการเข้าเมืองของรัฐบาลจีน และระเบียบกฎหมายที่ค่อนข้างเข้มงวด การประสานงาน โครงการระยะต้น ๆ ระดับภาควิชาภาษาไทยของประเทศไทยและประเทศไทยสาธารณรัฐประชาชนจีนตกลงกันไม่ยำมาก ต่อมามีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์เข้าช่วยงานนี้เกิดมีข้อตอนมากขึ้น ก่อให้เกิด ความล่าช้า และงบประมาณสนับสนุนมีจำนวนจำกัด ผู้ไป-มา สอนและนิเทศไม่ได้รับความ สะดวกเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การร่างหลักสูตร การไปสอน และการไปนิเทศควรเป็นหน้าที่ของภาควิชา และคณะวิชา ควรมีอิสระทางวิชาการ ฝ่ายวิเทศควรคุ้มครองทุนและหนังสือเดินทางเท่านั้น อาจจะกำกับเรื่องนโยบายของแต่ละฝ่ายได้บ้าง

2) การແຄດເປົ້າຍືນ ໂຄງຮກຄວບປຸງທີ່ມີຜູ້ນຄວາມທ່າທິ່ມກັນ ທ່າທີ່ຜ່ານມາ
ປະເທດໄທຍີຄ່ອນໜ້າງເສີຍເຮັບຕ່າງປະເທດ

3) ความสอดคล้องภายในการติดต่อ การต้อนรับและคุณงามความดีในโครงการ
แลกเปลี่ยนไม่ควรได้รับอยู่แต่ฝ่ายบริหารเท่านั้น

4) การจัดประชุมทางวิชาการในระดับสถาบันและระดับรัฐบาลเพื่อสรุปปัญหาและนวนหน่วยนโยบายทางภาษาและวัฒนธรรมของชาติทั่วไป

ทศนวัลย์ เมียนบุนพา (2551) ได้ศึกษาเรื่องแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปและสร้างเปลี่ยนรูปในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศ ระดับ YEAR 5 (ชั้นประถมปีที่ 4) ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนนานาชาติหาร์โรว์ จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปและสร้างเปลี่ยนรูปในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชาวต่างประเทศที่สร้างขึ้นสามารถใช้ฝึกการเขียนภาษาไทยให้ก้าวหน้าขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทำแบบฝึกหัดผู้วิจัยสังเกตว่า เมื่อนักเรียนต้องยกตัวอย่างคำ หรือตัวอย่างประโยค นักเรียนชาวต่างประเทศบังสะกดคำผิด เช่น คำว่า ชอบ เป็นคำที่เขียนเป็น ชอบ เที่ยว เป็นคำที่เขียนเป็น เลี้ยง เป็นคำที่เขียนเป็น รัก เป็นคำที่เขียนเป็น รู้ เป็นคำที่เขียนเป็น พม เป็นคำที่เขียนเป็น พอง เป็นคำที่เขียนเป็น คง เป็นคำที่เขียนเป็น คงนั้นควรสร้างแบบฝึกหัดเพิ่มเติมคือการนำเอาคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เช่น ข กับ พ และคำที่มีลักษณะการเขียนใกล้เคียงกัน เช่น ช กับ ซ ค กับ ด หรือคำที่สะกดคำที่ใช้ร กับ ล ตลอดจนการใช้เดิมๆ รวมถึงคำที่ไม่ถูกต้อง เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนคำ แต่งประโยค หรือเขียนข้อความสั้น ๆ ที่คิบิน

ชูเคียง แบง (1964) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การวิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบหน่วยเสียงภาษาไทยกับภาษาเก้าหลีเพื่อการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแก่ผู้เรียนที่เป็นคนไทย โดยใช้ทฤษฎีการเปรียบเทียบความแตกต่าง (Contrastive Analysis) กับการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) เพื่อสร้างเป็นแบบเรียนตัวอย่างที่แสดงหลักการและแนวการสอนเฉพาะเสียงที่วิเคราะห์แล้วเห็นว่าเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนภาษาไทยที่เป็นนักศึกษาเก้าหลีเอกภาษาไทยปีที่ 2 มหาวิทยาลัยปูซานแผนกวิชาภาษาและกิจการต่างประเทศ

ผลการวิจัยปรากฏว่าปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวเกาหลี มี 4 ระดับ ได้แก่

1) ระดับที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ พยัญชนะต้นเดี่ยว /f b t/ พยัญชนะควบ /khw/ สรระเดี่ยว /u/

2) ระดับที่มีปัญหาปานกลาง ได้แก่ พยัญชนะต้นเดี่ยว / p k ph ch ฯ w / พยัญชนะควบ / phl khl pl khr / พยัญชนะท้าย / w / และสระเดี่ยว / u: a i / สระ平常 / uua /

3) ระดับที่มีปัญหามาก ได้แก่ พยัญชนะต้นเดี่ยว / c r / พยัญชนะควบ / pr kr phr kl thr / และสระเดี่ยว / a: e: i: e uu /

4) ระดับที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ พยัญชนะต้นเดี่ยว / n* / พยัญชนะควบ / tr kw / สระเดี่ยว / ဗဗ: / และสระ平常 / uua / บทเรียนตัวอักษรของผู้เรียนซึ่งสร้างขึ้นสามารถใช้แก่ไขปัญหารการออกเสียงภาษาไทยของผู้เรียนชาวเก่าหลังได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

ศูรีย์วรรณ เสถียรสุคนธ์ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่นักศึกษาชาวจีน : สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข กรณีนักศึกษาชาวจีนในระบบอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล 2 เป็นการวิจัยภาคสนามใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สอนแบบเจาะลึก และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชาวจีน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรและการสอน ในสถาบันอุดมศึกษาของไทยใช้หลักสูตรระยะสั้น 4-6, 8-16 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรระยะยาว 1-2 ปี เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสาขาวิชา ๆ ที่เปิดสอนเป็นภาษาไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน

ปัญหาและอุปสรรคในการสอน ผู้สอนเห็นว่าปัญหาสำคัญคือผู้เรียนมีพื้นความรู้ภาษาไทยแตกต่างกัน บางส่วนมีปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย แต่ส่วนใหญ่มีข้อดี คือความขยันหมั่นเพียร ดังนั้นแนวทางแก้ไขจึงควรเน้นการทดสอบพื้นฐานความรู้และการเรียนปรับพื้นฐานภาษาไทยของผู้เรียน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางมาเรียนในประเทศไทย

2) ด้านทัศนคติของผู้เรียน พนวณว่า นักศึกษาชาวจีนมีทัศนคติต่อการสอนภาษาไทยว่า เป็นการสอนแบบบรรยายและฝึกปฏิบัติในห้องเรียนโดยเน้นการใช้ทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างสัมพันธ์กัน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นไปอย่างใกล้ชิด มีการให้ความรู้ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรมควบคู่กัน ในประเด็นในด้านการสอนผู้เรียนชาวจีนเห็นว่าทั้งครูและนักศึกษาชาวจีนมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่างกัน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย ขาดตำราหรือเอกสารการสอนที่เหมาะสม ดังนั้นแนวทางแก้ไขจึงควรเน้นการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน และทางสถาบันต้นสังกัดควรมีการประเมินคุณภาพอย่าง

เข้มงวดและเป็นระบบที่ชัดเจน

พัทธยา จิตต์เมตตา (2548) วิจัยเรื่องการสอนภาษาไทยในเวียดนาม (งานอย) โดยวิธีธรรมชาติที่ไม่ผ่านภาษากลาง (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้ภาษาไทยตั้งแต่เริ่มต้น พสมพسانกับการใช้อ้วนภาษาและสื่ออื่น ๆ ตลอดจนการจัดระบบเนื้อหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและมีทักษะการใช้ภาษาที่ดี

จินตนา พุทธเมตมะ (2544) ได้วิจัยเรื่องการสอนอ่านภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านสำหรับชาวต่างประเทศเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแก่ผู้เรียนต่างชาติ เพราะเป็นช่องทางที่จะช่วยฝึกการออกเสียงการพูดให้ถูกต้องชัดเจนในเบื้องต้น ทำให้เห็นรูปศัพท์ เช่นรูปศัพท์ เช่น ใจ ความหมายของคำศัพท์ มีประสบการณ์วงคัพท์กวางของจีนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปแสวงหาความรู้ด้านภาษา และวัฒนธรรมไทยได้อย่างกว้างขวาง

การอ่านภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องเริ่มต้น และสร้างกระบวนการเรียนการสอนเป็นลำดับ ได้แก่ การอ่านตัวอักษร การอ่านประสบการณ์ การอ่านกลุ่มคำ การอ่านข้อความอนุเสธ กระบวนการสอนอ่านที่มีผลมาจากการปัจจัยดังกล่าวข้างต้น เป็นฐานความคิดในการจัดระดับการสอนอ่านสำหรับชาวต่างประเทศเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การสอนอ่านภาษาไทยระดับต้น การสอนอ่านภาษาไทยระดับกลาง และการสอนอ่านภาษาไทยระดับสูง

การสอนอ่านภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศนับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่นำไปสู่การบูรณาการทักษะทั้ง 4 ด้าน ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน อีกทั้งยังเป็นการสะสมประสบการณ์เรื่องคำ ความหมายของคำ วลี กลุ่มคำ และประโยคทำให้ผู้เรียนที่เป็นชาวต่างประเทศสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่ใช้ภาษาไทยได้ร้าวกับเป็นภาษาของตนเองไม่ใช้ภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศอีกด้วย

สุนันทา ไสวัจจ์ (2548) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการพูดภาษาไทยของนักศึกษาเก่าหลีพบว่า การสอนสนทนากายาไทยแก่นักศึกษาต่างชาติมีจุดง่ายมากสำหรับ เพื่อเน้นและพัฒนาทักษะการพูดภาษาไทย ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนสามารถนำไปประกอบการทำกิจกรรมงานในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยได้

ปัญหาที่พบในการสอนสนทนากายาไทยแก่นักศึกษาเก่าหลี ทั้งในระดับต้นและระดับกลาง ได้แก่

- 1) การออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภูมิที่ 3 ตัวอย่างการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน
ณ สาขาวรรณประชาณจีน โดยการใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติและวิธีสอน
แบบบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เรื่องอาหาร

ที่มา : (Walee Khanthuwan, 2007)